

L I E T U V I Ų
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
OCTOBER, 1958

P. L. B. SEIMO SEKRETORĖS

1958 M. SPALIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS, V. Maželio foto reportažas	3—7
St. Barzdukas, PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KELIU	4 ir 10
Adolfas Daukantas, TAI BENT PIRŠLYBOS, apysakaitė	8
Kazys Bradūnas, POEZIJA, parinkti eilėraščiai iš naujo rinkinio "Morenų ugnys"	9
Prof. Kazys Pakštas, IEŠKOM VIETOS MAŽAJAI LIETUVAI	9
PAS PUNSKO LIETUVIUS SVEČIUOSE, S. Narkėliūnaitės foto reportažas	12
Vlada Rusokaitė-Pajaujienė, MES NEKLUMPAME, eilėraštis	13
J. Kajeckas, AKSTINAS IR PAREIGA, kalba dailės parodą atidarant	14
VEIDAI IR VAIZDAI, iliustruotoji kronika	16-17
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI, smulkioji kronika, LD administracijos žinios	20

ENGLISH SECTION

THE CARES AND WORRIES OF THE EMIGRATED MOTHER, by Mrs. O. Bačkis, Paris	21
THE ECONOMIC LIFE OF HISTORIAN AND MODERN LITHUANIA, by J. Audėnas	22
LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS, Part XIII, by A. Bernotas	24
SOVIET INEQUALITIES	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
AUKSO BALSAS — P. Bičkienė ir St. Baranauskas	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vy. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS	Foto Redaktorius / Photo Editor

BENDRADARBIŲ REDAKTORIAI ATSKIRIUOSE MIESTUOSE IR VALSTYBĖSE / ASSISTANT EDITORS
VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; J. A. JŪRAGIS, Sydney, Australia; S. NARKĖLIŪNAITĖ, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; V. ROCIŪNAS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont., Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia. X X X X X

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIŲ / PHOTOGRAPHERS — BOSTON, Mass.: Vl. Adomavičius, P. Bliumas, K. Gruzdas; **BROCKTON, Mass.:** L. Reivydas; **BROOKLYN, N. Y.:** V. Augustinas, V. Maželis, G. Penikas; **CHICAGO, Ill.:** A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; **CLEVELAND, Ohio:** V. Bacevičius; **ELIZABETH, N. J.:** J. A. Ribinskas; **LOS ANGELES, Calif.:** L. Briedis, Pr. Gasparonis, P. Jasiukonis; **MANCHESTER, N. H.:** K. Daugėla; **OMAHA, Nebr.:** Kun. L. Musteikis; **PHILADELPHIA, Pa.:** F. Jakaitis, V. Gruzdis; **WASHINGTON, D. C.:** Photo Aida (J. Triupaitis); **WATERBURY, Conn.:** J. Gaidys, V. Vaitkus; **WORCESTER, Mass.:** J. Sutkaitis. **CANADA — HAMILTON, Ont.:** B. Gumbelvičius, A. Juraitis; **MONTREAL, P. Q.:** L. Sankevičius; **TORONTO, Ont.:** J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas. **AUSTRALIA — N. Butkūnas, P. Sakalauskas. SOUTH AMERICA — L. Kančauskas.**

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS Administratorius / Business Manager

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinė ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD Leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: PLymouth 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiros pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio m. / Published monthly, except July and August
Atskiros numerio kaina 65 centai. Sing'e Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Miss Eglė Žilionytė and Miss Irena Vakselytė, both of New York City, secretaries of the World Lithuanian Congress which was held on August 28—31, 1958, in New York City. Delegates from 19 countries of the free world have taken part in this worldwide Lithuanian convention. For more about this great Lithuanian gathering from throughout the world see pages 3-7 and pages 14-15 of this issue. Photo V. Maželis

Back Cover

V. Vaitkus of Waterbury, Conn., one of the distributors of various publications put out by the Lithuanian Days Publishers, had a Lithuanian bookstand during the World Lithuanian Congress at the Statler in New York City. Lithuanian books and various other publications were sold to delegates and guests to this worldwide Lithuanian gathering. Photo V. Maželis

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y. — J. Pašukonis, L.A.P. Klubas Spaudos Kioskas.

So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, J. Jokubaitis, Kun. J. Klimas, S. Minkus.

Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, A. Kartanas, J. Karvelis, S. Metricks, St. Penčyla, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtenas.

Cicero, Ill. — K. P. Deveikis, J. Memėnas, J. Pautienius.

Cleveland, Ohio — Dirva, V. Ročiūnas.

Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library, M. Šimonis.

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitis.

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.

E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Great Neck, L. I., N. Y. — A. Šalčius.

Hartford, Conn. — V. Nenortas, Vl. Piečkaitis.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Miami, Fla. — Kun. A. Tamosiūnas.

Newark, N. J. — K. Trečiokas.

Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, J. Cicėnas, Kun. L. Musteikis, J. Gaidelis.

Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius, L. Meyer.

Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.

Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

CANADOJE:

Toronto, Ont. — Atlantic Restaurant, A. Bajorinas, A. Kuolas, Rūta Restaurant, J. Smolskis, Tėviškės Žiburiai, Time Cigar Store, V. Aušrotas, V. Verikaitis.
Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.

St. Catharines, Ont. — K. Kudukis.

Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Lib-Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)

W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

Welland, Ont. — K. Žukauskas.

Vancouver, B. C. — E. Gumbel.

BELGIJOJE:

Louvain — Kun. J. Dėdinas.

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

Bradford — Kun. J. Kuzmickis.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zūmeris.

Canberra — V. Balsys.

N. Geelong — L. Bertašius.

St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas.

Sydney — Kun. P. Butkus.

Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.

Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.

Williamstown — Kun. L. Vaseris.

Edwardstown, S. Australia — A. Kubilius.

Cabramatta — J. Skirka.

Brisbane — K. Štankūnas.

TASMANIJOJE:

Hobart — A. Muncėlis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

PASaulio LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS, vykęs š. m. rugp. 28-31 dienomis New Yorke, Statler viešbutyje, savo darbus pradėjo Lietuvos himnu. Seime dalyvavo 19 kraštų lietuvių bendruomenių atstovai (buvo išrinkta 114, atvyko 78 atstovai arba jų įgaliojimų antrininkai). — Nuotraukoje iš k. į d.: matyti J. Šlepetys, vysk. V. Brizgys, min. J. Ka-

jeckas, Graužinienė, V. Sidzikauskas, Šlepetienė, Blinstrubas, kons. Budrys, toliau — J. Audėnas, Šimutis ir kt.

LITHUANIAN functionaries at the World Lithuanian Congress which was held on August 28-31, 1958, in New York City.

P.L.B. SEIMAS

VYTAUTO MAŽELIO foto reportažas

PROF. KAZYS PAKŠTAS registruojasi kaip seimo atstovas, atvykęs tiesiai iš Britų Honduraso, kur jis šią vasarą tyrė kolonizacijos galimybes. (Žiūr. jo rašinį šiame LD nr.).

PREL. P. JURAS skaito seimo invokaciją. Matyti min. Kajeckas, Graužinienė, Sidzikauskas, Šlepetienė ir kt. — Prel. Juras laikė pamaldas, kurios įvyko rugp. 28 Aušros Vartų parapijoje.

THE RT. REV. MSGR. F. JURAS of Lawrence, Mass., reads invocation at the opening session of the World Lithuanian Congress.

P. L. BENDRUOMENĖS SEIMO darbo ir garbės prezidiumas: iš k. į d.: Bieliūnas, Vene-
cuela, kun. Vyt. Balčiūnas, Italija, V. Butkys, Kolumbija, vicepirm. V. Meilus, Kanada,
pirm. V. Sidzikauskas, JAV, vicepirm. S. Barzdukas, JAV, kun. Ragažinskas, Brazilija, kun.
Kazlauskas, Britanija, Graūžinienė, Uragvajus; V. Kleiza, vienas iš sekretoriato (kiti sek-

retoriai: V. Kavolis ir V. Vardys; technikinis sekretoriatas: E. Žilionytė, I. Vakselytė ir
A. Maceika).

PRESIDING AND HONORARY OFFICERS of the World Lithuanian Conhgress which
was held on August 28-31, 1958, in New York City.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KELIU

Kelios mintys PLB Seimo proga

STASYS BARZDUKAS, Cleveland, Ohio

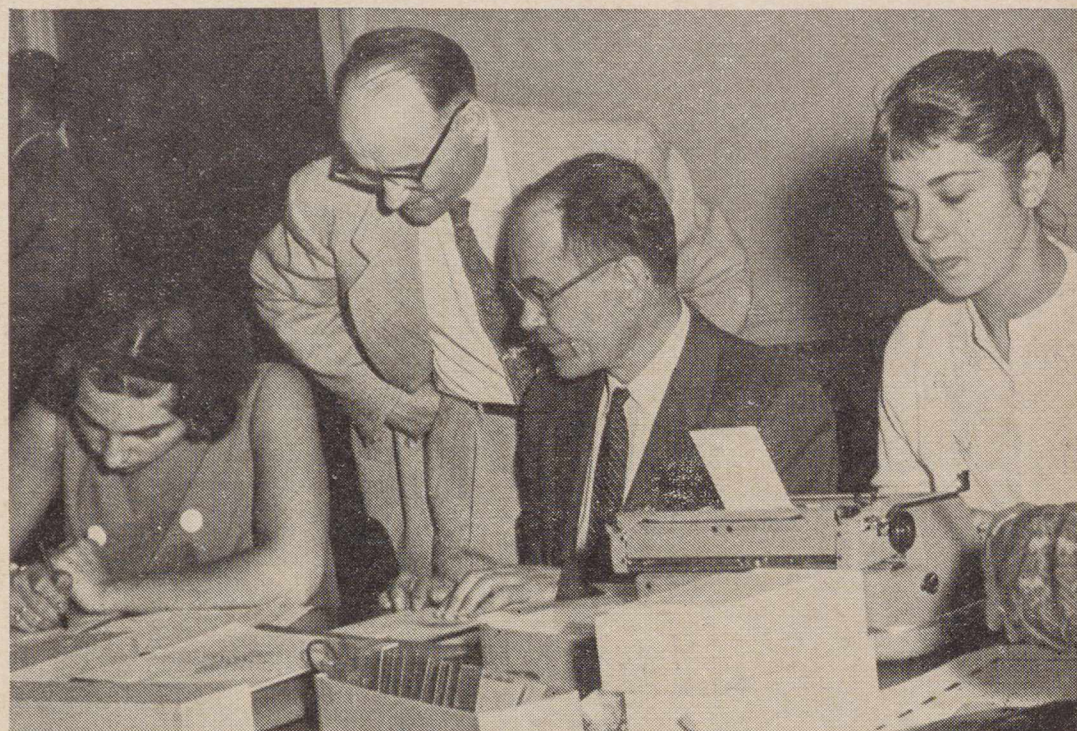
Bendruomenės žodžiu suprantame vienetą žmonių, kuriuos jungia kilmės, istorinio likimo, kultūros ir kiti išvidinio artimumo turį ryšiai. Todėl tautinę mūsų bendruomenę sudaro lietuvių ženklų pažymėti žmonės.

Niekas neprieštaraujame, kad tautinės mūsų bendruomenės pradžia sutampa su pačios mūsų tautos susiformavimu. Lygiai taip pat visi sutinkame, kad atskirų kraštų tautinės mūsų bendruomenės

/ Tęsinys nukeltas į 8 psl.

LEONARDAS ŠIMUTIS, ALT pirm., kalba iškilmingame posėdy. Jis tarp kitko pasakė: "Nie-
kas Lietuvos nepardavė ir neparduos, nebent mes patys!" Šiame posėdy, kur dalyvavo
daug svečių, paskelbti seimo sveikinimai ir rezoliucijos; įteikta Kultūros premija, paskirta
Liet. Enciklopedijos redakcijai; naujai išrinktos PLB valdybos vardu žodį tarė V. Meilus.

LEONARDAS ŠIMUTIS of Chicago, Ill., President of the Lithuanian American Council,
Inc., makes remarks at one of the sessions of the World Lithuanian Congress.

VYT. VAITIEKŪNAS, P. L. B. SEIMO rengimo komiteto sekretorius, stebi registraciją.

VYTAUTAS VAITIEKŪNAS of New York, N. Y. Secretary of the committee to organize
this world-wide Lithuanian convention, at a registration table.

GRUPĖ DIDŽIŲ LIET. ORGANIZACIJŲ PIRMININKŲ ir kitų veikėjų, dalyvavusių seime. Iš kairės į dešinę: Stasys Barzdukas, JAV LB pirm., J. Šlepety, JAV tarbos pirm., V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės komiteto ir Seimo pirm., Leonardas Šimutis, ALT pirmininkas, prel. M. Krupavičius, buv. VLIK pirm., J. Vileišis, Waterburio LB pirm., J. Kajeckas, Lietuvos min. Washington, dr. A. Trimakas, VLIK pirminnkas.

PRESIDENTS of central Lithuanian organizations and prominent Lithuanian-American functionaries at the World Lithuanian Congress, New York City.

BALSUOJA... Daugiausia seimo nutarimų priimta balsuojant rankos pakėlimu; tik P. L. B. būstinės vietos klausimas balsuotas slapta.

A VOTE is taken at the World Lithuanian Congress.

KANADIEČIŲ LIETUVIŲ SEIMO ATSTOVŲ GRUPĖ, kurioje matyti dr. A. Šapoka, kun. dr. J. Tadaraukas, V. Meilus, Šimanavičius, Grigaitis, Sungaila ir kt. Nėra aktyviai ir pozityviai seime pasireiškusių J. Kralikausko.

Pirmoji PLB valdyba išrinkta iš kanadiškių: J. Matulionio, V. Meilaus, K. Grigaičio, dr. Sungailos ir J. Kralikausko, su teise 2 narius kooptuoti.

A GROUP OF LITHUANIAN-CANADIAN delegates to the World Lithuanian Congress.

JAV LB KULTŪROS Premija paskirta Liet. Enciklopedijos redakcijai; \$1.000 čekį red. atstovui dr. J. Girniui įteikia Ohio gydytojų dr.-jos, premijos mecenato, pirm. dr. H. Brazaitis. Premijos skyrimo aktą skaitė dr. V. Vardys.

A PRIZ of \$1000.00 was given to the Editors of the Lithuanian Encyclopedia being published in Boston, Mass.

KUN. STASYS YLA skaito iškilmingo posėdžio, rugp. 30 d. 2 v. pp, invokaciją.

REV. STASYS YLA of Putnam, Conn., reads the invocation at the closing session of the World L

SEIMO METU ĮVYKUSIO KONCERTO JUNGTINIS CHORAS, kurį sudarė: Čiurlionio ansamblis, vad. A. Mikulskio, Dainavos ansamblis, vad. Stp. Sodeikos, Pirmyn choras, vad. K. Steponavičiaus, ir Varpo choras, vad. S. Gailevičiaus; viso per 200 asmenų. Programoje buvo atlikta B. Markaičio ir V. Jakubėno poemos, St. Šimkaus kantata, Karnavičiaus operų ištraukos, B. Budriūno ir J. Žilevičiaus solo ir chorų dainos. I-ją dalį dirigavo A. Mikulskis, II-ją dalį — K. Steponavičius. Solistus ir chorą palydėjo simfoninis orkestras,

sudarytas iš "Symphonie of the Air" instrumentalistų (per 50 asmenų). Buvo pilna Carnegie Hall "entuziastingos publikos", kaip parašė N. Y. Times. Lietuviškų melodijų pyne vargonais pagrojo J. Žukas.

JOINT CHOIR composed of four leading Lithuanian-American and Lithuanian-Canadian choirs during a concert given in the Carnegie Hall.

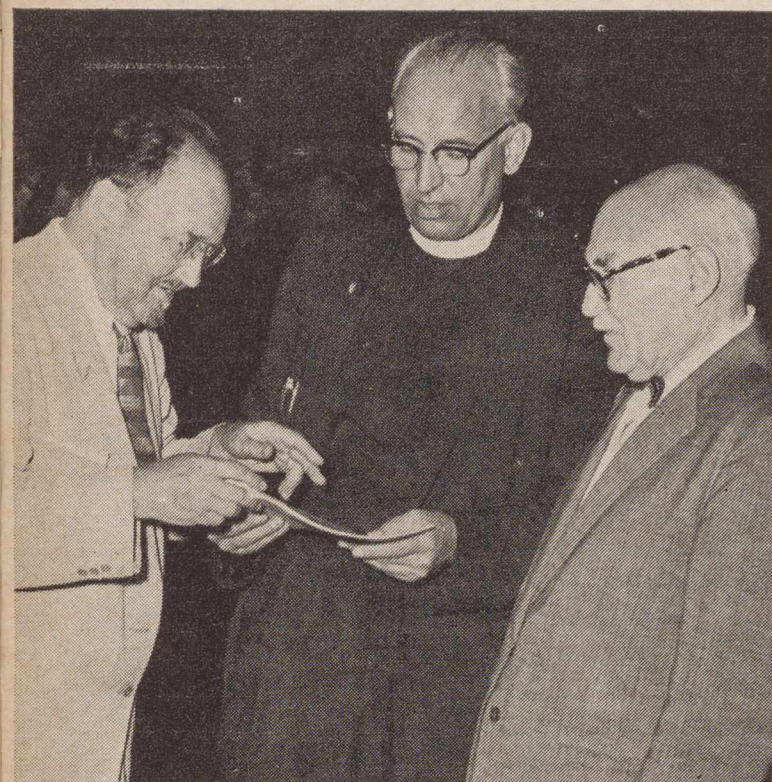
SOLISTAI IR DIRIGENTAI PO KONCERTO. Iš kairės į dešinę: K. Steponavičius, A. Mikulskis, sol. A. Brazis, sol. A. Stempužienė, sol. J. Krištolaitytė. (Nematyti latvio Šalnos, kuris dainavo vietoj neatvykusio Stasio Baranausko).

SOLOISTS and conductors of the concert given in the Carnegie Hall during the World Lithuanian Congress, Aug. 31.

KAMERINĖS MUZIKOS KONCERTAS, įvykęs Riverside muziejuje, rugp. 28 d., atidarius dailės parodą, dėl salės mažumo tetalpino tik apie 300 asmenų. Programoje buvo K. V. Banaičio, J. Gruodžio, M. K. Čiurlionio, B. Budriūno, V. Jakubėno ir J. Gaidelio kūriniai. Smuiku grojo Iz. Vasyliūnas, akomponuojant Vyteniui Vasyliūnui, fortepionu skambino A. Kuprevičius. (M. Saulius, violenčele, dėl ligos neatvyko.)

A CONCERT OF THE CHAMBER MUSIC was also given during the World Lithuanian Congress, Aug. 28.

KONCERTO ORGANIZATORIAI taria baigiamuosius reikalus. Iš k. J. Maliauskas, pirm., kun. Dabušis, reikalų vedėjas, muz. J. Žilevičius, muzikinės dalies vedėjas.

MUZIKAI ir jų artimieji klausosi chorų repeticijos. Iš k. į dešinę: Kreivėnienė, Jakubėnienė, V. Jonuškaitė, V. Tysliavienė, A. Kuprevičius, V. Marijošius, B. Budriūnas, J. Petkaitis, J. Žilevičius.

LITHUANIAN MUSICIANS during one of the rehearsals of the joint choir and soloists who are the participants in the concert program which was given during the World Lithuanian Congress in New York City.

SEN. PRESCOTT S. BUSH, resp. iš Conn., kalba seimo bankete. Jo dešinėje banketo ved. J. Bachunas; kairėje: seimo pirm. Sidzikauskas, Rastenienė, Mrs. Bush. Antrą pagrindinę kalbą bankete pasakė min. Kajeckas; invoka-

ciją, panašią į tautinių misijų pamokslą, pasakė prel. M. Krupavičius; organizatorių vardu žodį tarė ir maldą sukalbėjo prel. J. Balkūnas. Sporto laimėtojus pranešė A. Vakselis. Bankete dalyvavo 570 asmenų.

UNITED STATES SENATOR PRESCOTT S. BUSH from Connecticut was the principal speaker at the World Lithuanian Congress banquet; right — J. Bachunas of Sodus, Mich., Master of Ceremonies at the banquet.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KELIU

Atkelta iš 4 psl.

prasidėjo su pirmųjų mūsų emigrantų kojos įkėlimu į svečias šalis. Irgi reikia sutikti, kad tautinė mūsų bendruomenė apskritai ir paskirų kraštų tautinės mūsų bendruomenės individualiai yra pergyvenusios tam tikrus savo raidos tarpsnius.

ORGANIZUOTOJI LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Naujausias Lietuvių Bendruomenės tarpsnis yra prasidėjęs po antrojo pasaulinio karo. Jo pradžios reikia ieškoti 1949 metais, kada buvo paskelbta *Lietuvių Charta*.

Lietuvių Charta — tai lyg įpareigojimas kiekvieno lietuvių sąžinei. Charta — tai lyg *lietuviškasis dekalogas*. Kaip dešimčia Dievo įsakymų remiasi dorinis žmogaus gyvenimas, taip Lietuvių Chartos dėsniais turi atsiremti tautinis lietuvių gyvenimas. Ten, pvz. yra sakoma “aš esu Viešpats, tavo Dievas”, čia — “tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė”. Ten liepiama “neturėk kitų dievų, gerbk savo tėvą ir motiną, nežudyk, nepaleistuvauk, nevok, nekalbėk netiesos...”, čia “lietuviai lieka lietuvių visur ir visada, lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė, lietuvis kuria lietuvišką šeimą, lietuvis sudaro sąlygas tautinei kultūrai, lietuvis gina ir išlaiko nepriklausomą Lietuvos valstybę, lietuvis remia lietuvių mokyklą, lietuvis palaiko lietuvių draugijas, lietuvis remia spausdintą lietuvišką žodį, lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius, lietuvis ugdo tautinį solidarumą...”

Šiems Lietuvių Chartos dėsniams vykdyti reikėjo vieningos organizuotos visų lietuvių jėgos, todėl Charta įsirašė dėsni — “pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę”. Ano meto VLIKas, priėmęs ir paskelbęs Lietuvių Chartą, taip pat kartu priėmė bei paskelbė ir Laikinuosius Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkos nuostatus, kuriais steigėsi ir tvarkėsi atskirų kraštų bendruomenės. Joms buvo kiriamas šis pagrindinis uždavinys: “PLB organizacija turi stovėti lietuvių saugojimo, išlaikymo, stiprinimo ir gaivinimo priešakyje” (PLB keliu, 9 psl.).

IŠ NUOSTATŲ Į PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KONSTITUCIJĄ

Šitokia organizuota Lietuvių Bendruomenė lengvai prigijo Vakarų Vokietijoje, kur spietėsi daugiausia lietuvių tremtinių. Prigijo ir pasidarė pajėgi vykdyti didelius tautinius darbus. Ryšium su prasidėjusiu tremtinių įkurdinimu įvairiuose kraštuose, tautinė jų bendruomenė ir ten rado kelią. Sunkiausias betgi jai kelias buvo Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Nevieta čia plačiau apie šiuos sunkumus kalbėti. Tai jau praeitis. Tuos sunkumus tik gerai pavaizduoja kad ir toks faktas, jog ALTas, kartu su kitais sprendęs Lietuvių Bendruomenės organizavimo klausimą Amerikoje, ne tik “patarė” nemaišyti Lietuvių Bendruomenės organizacijos su Amerikoje gyvenančių lietuvių visuma, bet pasisakė ir prieš “vadinamąją” Lietuvių Chartą, kaip “politinio pobūdžio dokumentą” (1958 “Naujienu” Nr. 204). Amerikos Lietuvių Bendruomenė čia turėjo būti organizacija kaip ir kitos organizacijos, nes jos nariais turėjo būti laikomi tik tie lietuviai, “kurie savo noru į ją įstos” (ten pat).

Aišku, šitokie patarimai bei pasisakymai negalėjo būti priimtini, nes be Lietuvių Chartos ir be lietuvių negalėjo būti nė pačios Lietuvių Bendruomenės. Tada tam tikroje spaudoje Lietuvių Bendruomenės atžvilgiu prasidėjo isterija, nepraėjusi ir ligi šiol. Nemaloni tai liga, tik ji negalėjo sulaikyti nuo Lietuvių Bendruomenės persitvarkymo Amerikoje, tuo labiau, kad Amerika tapo vieninteliu kliuviniu išbaigti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimą.

Tuo būdu iš pradžių atsirado LOKas, vėliau buvo įvykdyti JAV LB Tarybos rinkimai, Taryba sudarė LB Centro Valdybą bei kitus organus, ir buvo praverti vartai į PLB Seimą, vyriausiąjį Lietuvių Bendruomenės šeiminką.

1958 metų rugpiūčio 28 — 31 dienomis New Yorke susirinkęs PLB Seimas visų atstovų balsais patvirtino *Lietuvių Chartą* Lietuvių Bendruomenės organizacijos pagrindu. Dėl to Lietuvių Charta taip

pat eis ir PLB Seimo priimtąsias Pasaulio Lietuvių Bendruomenės konstitucijos įvedamąja dalimi.

Lietuvių Chartos dvasioje taip pat buvo suredaguoti PLB konstitucijos straipsniai, kalbą apie Lietuvių Bendruomenės tikslus ir uždavinius. Būtent Lietuvių Bendruomenei rūpės visos lietuvių veiklos ir reiškimosi sritys: tautinė, švietimo, kultūrinė, socialinė, šalpinė, ekonominė ir politinė. Šiam tikslui pagal reikalą Lietuvių Bendruomenė bendradarbiaus su kitais lietuvių vienetais.

Organizaciniu atžvilgiu Pasaulio Lietuvių Bendruomenę sudarys atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenės, bet kiekvieno krašto Lietuvių Bendruomenė tvarkysis pagal savo priimtą statutą, priderintą prie vietos sąlygų ir reikalavimų.

Vyriausieji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organai — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba.

BENDRUOMENĖS PRASMĖ IR VAIDMUO

Štai kokią mes norime matyti ir turėti Lietuvių Bendruomenę.

Lietuvių Bendruomenė visų pirma turi telkti ir jungti visus lietuvius. Tik tada ji bus bendruomenė, o ne organizacija, kokių mes turime daugybę. Šitai pabrėžia LB idėjos ryškintojai, jos pradininkai: “Atskira plyta yra nereikšmingas daiktas. Tačiau tam tikra tvarka surikiuotos ir tvirtai cementu sujungtos plytos sudaro patvarų pastatą. Tas pat galima pasakyti ir apie pasaulyje pasklidusius lietuvius. Kiekvienas lietuvis yra lietuviškoji plyta. Tačiau kol lietuviu su lietuviu neįjungia lietuvių bendruomenės organai, kol tokie lietuviai tėra tarsi palaidų plytų krūva” (PLB keliu, 7).

Toliau Lietuvių Bendruomenės didžiuoju rūpesčiu yra skiepyti ir išlaikyti gyvus tuos tautinius idealus, kurie visus mus jungia ir vienija. Tai yra Lietuvos laisvė bei nepriklausomybė ir gyvoji tautinė lietuviškoji dvasia. Šitie idealai — tai svetur atsидūrusių lietuvių gyvenimo įprasminimas. Todėl “darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę”, todėl “Lietuvių Tauta, užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėse, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti, kad, sava tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendradarbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą” (Lietuvių Charta).

Lietuvių Bendruomenė yra visuotinė, todėl ji turi taip pat sudaryti sąlygas kiekvienam lietuviui gyvai joje reikštis. Šitai turi laiduoti demokratinis Lietuvių Bendruomenės tvarkymasis. Demokratiją gi Lietuvių Bendruomenė supranta taip, kaip kad ją aiškina mūsų Lietuvių Enciklopedija: “Demokratija (gr. “liaudies, tautos valdžia”) yra valstybės forma, kurioje valdžia kyla iš pačios tautos per reguliarius ir laisvai vykdomus visuotinius rinkimus”. “Valstybės forma” čia pakeičiama “Bendruomenės forma”.

Gera žinoma, kokią pikta triukšmą “susitarimo demokratijos” šalininkai Amerikoje kelia dėl visuotinių ir laisvų Lietuvių Bendruomenės organų rinkimų. Bet keliamo triukšmo negalima paversti principu. Ir iš tikrųjų: kodėl rinkimų būdu savo organus gali susidaryti organizacijos, klubai, susivienijimai, kodėl neturėtų savo valdybų rinktis Bendruomenės apylinkių susirinkimai ir apygardų suvažiavimai, kodėl negalėtų LB Tarybos išsirinkti visi lietuviai?

Už demokratinį tvarkymąsi Lietuvių Bendruomenė dar pasisako ir dėl to, kad jis turi didelės auklėjamosios reikšmės: visuomeninio gyvenimo pažanga tegalima demokratiškai auklėjant masę ir ugdant vadovaujančių žmonių kadrus. Prof. St. Šalkauskio žodžiais, “demokratinės pažangos paslaptis ir yra ta, kad ta pažanga reikalauja iš geriausių rinktinių žmonių kilti iš masės ir su savimi kelti masę aukštyn”. Tik demokratinis santykiavimas gali ugdyti renkančių masių pasitikėjimą bei aktyvumą ir renkamos vadovybės pareigingumą bei atsakingumą. Argi šito išeivių lietuvių visuomenei nereikėtų? Argi ją teturime pratinti “demokratiškai” tik aukas aukoti?

Didelė, graži ir naudinga Lietuvių Bendruomenės idėja, todėl ji verta visų mūsų dėmesio, darbo ir pastangų.

TEGUCIGALPA. Prezidentūros bokšto nuotrauka, vizito metu pas Honduro Respublikos prezidentą.
CAPITOL of the President of British Honduras.

MELINDOS GIROSE. Grįtelė, kurioje gyvena zoologinė ekspedicija, gaudanti gyvates, krokodilus, vampirus, driežus ir kitokius gyvius. Panašius namus statosi sau kolonistai vokiečiai menonitai, kurie Hondure kuriasi naują tėvynę Cayo apskrity.

Mažutės Lietuvos idėja

LIETUVIAI jau yra įsikūrę gal apie 500 kolonijų abejose Amerikoje, o sovietų valdžia irgi yra pristeigusi keletą šimtų kolonijų Sibire ir kituose Sovietijos užkampiuose. Visos šitos kolonijos yra dispersinio pobūdžio, be normalinių lietuviškų mokyklų, be kitų tautinių institucijų. Tad beveik visas tokių kolonijų natūralus priauglis didina kurią nors galingą tautą ir vis mažina lietuvių skaičių. Taigi jos yra paprastos ir laikinos emigracinės sodybos, kurių prigimtis yra tarpinti lietuvius svetimųjų naudai. Kiekviena tokia emigracija mažas tautas dar labiau mažina, smulkina. Rusai labai gerai žino, skatindami ir prievarta gabendami lietuvius į svetimas žemes. Jie žino, kad tokios diasporos lietuviškai nebežaliuos, bet didins rusų skaičių.

Tautas didina tik koncentruota kolonizacija. Tokią kolonizaciją labai plačiu mastu per kelius amžius vykdė rusai, britai, ispanai, portu-

galai, kiek mažesniu mastu ją vykdė prancūzai, olandai (Afrikoje) ir kiti.

Šių žodžių autorius 1927-1939 m. periode vis kartojo, kad lietu-

TARZANŲ DŽIPAS-PAKARUOKLIS vingiuoja per kalnus ir miškus pajūrio link, į Stann Creek. Kelelis, kaip matome, gana kultūringas. Kitur tektų pionieriauti.

1. MAHAGONIJŲ KIRTIMO STOVYKLA, 17 mylių į vakarus nuo Stann Creek. Nors buvo po lietaus, bet palapinės uodų nebuvo; naktis — maloniai vėsi. **2. CENTRAL FARM** pagerintos ganyklos ir jose besiganančios bandos dalis. Visos foto nuotraukos autoriaus.

1. A Mahogany logging camp near Stann Creek. 2. A pasture in r. Honduras.

1. BRANGIŲJŲ MAHAGONIJŲ medžių rąstai tempiami prieš srovę į lentpiuvę prie Belizės upės.

Rafts of mahogany being floated to the sawmill.

2. DAUG LAIVELIŲ ATPLAUKIA į Belizės žiotis ir jomarko halėn iškrauna įvairiausių vaisių ir žuvų.

At the mouth of the river Belize. A landing place for many boats in Honduras.

BRITŲ HONDURO planas, vaizduojąs vietos gyventojų darbus ir pramogas.
A MAP of British Honduras.

IEŠKOM VIETOS MAŽAJAI LIETUVAI

Prof. KAZYS PAKŠTAS, Steubenville, Ohio

višką naujausią emigraciją reikia pakeisti kolonizacija ir tuomi sukurti naują mažutę Lietuvą. Jo projekto esmė buvo: kasmet įkurti

gerai parinktoje vietoje 200 lietuviškų šeimų, gerai paruoštų ūkininkauti naujose sąlygose. Anų laikų sąlygomis, toks projektas būtų valstybei kainavęs kasmet apie 2 milijonus litų, dabar tai kaštuotų žymiai daugiau. Jeigu, sakykime, vien per penketą (1935-39) metų būtų vienoje vietoje suspiesta jau apie 1,000 šeimų arba 5,000 individų, apgyvendintų vidutiniuose arba net stambiuose ūkiuose, tai tokiai diasporai jau būtų tikros augimo sąlygos ir gera vieta tai tremtinių daliai, kuri panorėtų neištautėti, bet auginti savą antrą valstybėlę, kuri šiuo metu gal jau turėtų plačias autonomines teises.

Galimybės įkurti "Mažąją Lietuvą"

Šių eilučių autorius nuo 1924 m. vis po truputį, neskubėdamas tyrinėjo galimybes kur nors toli įkurti
Nukelta į 18 psl.

ADOLFAS DAUKANTAS, mokytojas ir beletristas, Vokietija.
ADOLFAS DAUKANTAS, teacher and author, West Germany.

Adolfas Daukantas gal būt tik retam skaitytojui bus girdėtas literatūrinis vardas, nes iki šiol jis tik retkarčiais tesirodė periodikoje, čia duodamas trumpų apysakėlių iš kaimo buities, čia pateikdamas vertimų iš anglų kalbos (Europos Lietuvis ir kt.). Vieno kito literato dėmesį A. Daukantas patraukė dar Lietuvoje išspausdintais beletristiniiais dalykais, kuriuose jis pasireiškė kaip tvirtas tradicinio stiliaus valdytojas, gebąs šrašti naujų temų ir originalių aspektų. Jis yra parašęs ir scenai vaidinimų.

Šis šiek tiek Krėvę primenąs dalykas savyje turi nauja tai, kad vietoje lyrizmo autorius duoda gerą saiką satyros, kuri įprastinės legendos veikėjus atkelia į realybę.

TAI BENT PIRŠLYBOS !

ADOLFAS DAUKANTAS

Prologas apysakai "Tarp žemės ir dangaus"

DAUG metų Augustinas Mūrelis skambino Judrėnų bažnyčios varpais. Kasdien kopė siūbuojančiais laiptais varpinėn ir, kryžiaus ženklų palaiminęs virš galvos tylinčius žalvarinius varpus, pamažu pradėdavo tempti storas apdulkėjusias virves.

Daug aukso žiedų sukeitė galin-gas jo varpų gaudimas, besiplėšęs su triukšminga vargonų muzika, daug jaunų ir senų, liūdnei var-pams skambant, palydėjo Mūrelis baltais svyrrokuoliais beržais apaugu-sin kalnelin. Nuo pat Balėnų girios ligi Dubingių tyrliukių, nuo Ventos stačių pakrančių ligi miesto bokštų jis jautė ir žinojo, kurioje sodyboje žmonės verkė ir kurioje mylėjosi.

Ne varpų gaudimas ir ne platūs toliai, matomi iš aukštos, pro šim-tametes liepas prasišovusios varpi-nės, Mūreliui žmonių paslaptis iš-sakydavo. Pats tarp jų besisukinė-damas, sodybas belankydamas, drauge liūdėdamas ir jų laime be-sidžiaugdamas didelę jų skausmo dalį savo širdy nešiojos ir šviesiais žodžiais guosti bandė. O kalbėti jis mokėjo! Tą Dievo dovaną buvo iš motinos dainininkės paveldėjęs, kuri savo raudomis ir giesmėmis toli už parapijos laukų garsėjo.

Be Augustino Mūrelio nė viena sodyba vestuvių nešventė, nė vie-nas jaunasis nedrįso mergos vilio-

ti, varpininko piršliu nepasikvietęs, karčiąja nevaishinęs. O kurio veži-man Augustinas sėsdavo ir kurion pusėn vadžias patempdavo, ten lai-mė dviem žmonėm švistelėdavo.

Gal ir visą gyvenimą Mūrelis bū-tų piršliaudamas praleidęs, turtuo-liams laimė rinkdamas, jei vienos piršlybos jo širdies nebūtų skau-džiai užgavusios, jo paties laimės nebūtų suardžiusios.

Jis jau buvo trečią dešimtį bai-gęs, kai vieną šaltą žiemos rytą užvažiavo pas jį Pavenčių žvainys ir, ilgai jį kalbinęs, išodino į dviem neramiais arkliais kinkytas roges ir išsivežė plačiuoju vieškeliu Ven-tos pakrantėn.

Tuo pat už upės, ant aukšto kal-no, klevais ir ažuolais apaugusioj sodyboj gyveno Mykolas Skardys. Skardys augino vieturtę dukterį ir, nujausdamas neilgai begyvensiąs, jau buvo pradėjęs jį jaunikiu ieš-kti. Mergaitė rože kaito, viso apy-linkėj savo meilumu garsėjo ir bu-vo tokia daili ir graži, kaip prieš šimtą metų nežinomo dailininko ta-pyta šoninio altoriaus šventoji.

Ne vienas buvo pasikėlęs ją lai-mėti, ne vienas turtuolis gėdė jos, žadėdamas ant rankų nešioti, ligi pusryčių migdyti, kad tik ši už jo eitų. Bet Skardžio duktė Rasa vi-

siems meiliai šypsojos, visiems bal-tai stalą klojo, nė vienam pikto žo-džio netardama, bet ir nė vienam savo baltų rankų nežadėdama.

Daug kartų pats Mūrelis godžio-mis akimis buvo lieknąją mer-gą per šventorių palydėjęs, ar, varpais skambindamas, į po klevais pasislėpusią ilgai žiūrėjęs, slapto-se mintyse paskendęs. Nors Skardžio pasipūtėlė niekuomet varpinėn ne-pažvelgdavo, nė vieno meilesnio žodžio Mūreliui nebuvo ištarusi, bet jaunasis varpininkas jautė, kad jo varpų muzika Rasos širdį pagauda-vo, nepažįstama, slapta jėga varpi-nėn viliojo. Juk beveik kiekvieną kartą, kai Mūrelis, pakilęs nuo lan-go, pajudindavo varpus ir galin-gas jų gaudimas toli nuaidėdavo laukais ir miškais, Rasa uždengda-vo "Aukso Altorių" ir, melsvas akis žemyn nuleidus, ilgai ilgai baltan šventoriaus smėlin susimąsčiusi žiūrėdavo.

Tik kai per šventą Joną, nutilus varpams, judviejų žvilgsniai neti-kėtai susitiko, o Rasos skruostais lengva ugnis tvikstelėjo, Mūrelis nuo anos neužmirštamcs dienos il-gai vakarais užmigt neįstengė, ir nerami dvasia kasdien jį Ventos pakrantėn vijo.

Daug kas šnekino Mūrelį Skar-džio aukšton sodybon važiuoti, daug turtingų ir jaunų, ilgus valandas varpininką vaišinę, kalbino jį veži-man sėsti ir Ventos pakrantėn ly-dėti. Bet Mūrelis neperkalbamas būdavo...

Tik vienm žvainiui neatsispyrė. Ėmė ir sutiko jo vežiman sėsti, Aukštykalnės pasipūtėlę Pavenčių turtuoliui piršti. Perdaug suko gal-vą karčioji, perdaug užsispyręs ir status jaunasis buvo...

Žvainiui beprašant, staiga netikė-ta mintis Mūreliui galvon šovė. Jo vaišinamas ir gerti raginamas pirš-lys nesispyrė, kiekvieną stiklėlį prie-lūpų kėlė, bet, svečiui išgeriant, savąjį aslon per petį liejo ar po sta-lu pylė. Ir tik kai žvainys rankose stiklelio nebevaldė ir Mūrelio ra-ginti nebeįstengė, sėdo abu į roges Rasos lankyti.

Pirmą kartą Mūrelis važiavo pas Skardžio vienturtę, pirmą kartą piršlio vadžias jos baltan kieman lenkė. Ir kai rogių žvanguliai Aukš-tykalnės kiemo pavartėje suskam-bėjo ir sukaite arkliai neramiai su-žvangė, šiltą tvartą nujausdami, Mūrelis pats savo žygio išsigando, drąsaus sumanymo baimintis pra-dėjo...

Pačiam priebuty, vadžias sutem-pęs ir arklius iš smagios risčios vie-toje sulaukęs, iškėlė jis iš rogių svy-ruojantį jaunikį ir, tvirtai parankėn nusitvėręs, nedrąsiai žengė šviesion Skardžių seklyčion. O kai kambario gale už baltai klotu stalo senuosius šeimininkus pasitiko ir iš už jų nu-garos Rasa atvykusiems šypstelėjo, Mūreliui tik tik žodžiai gerklėje ne-užspringo. Drebančiu balsu Viešpatį pagarbinęs, senuosius pasveikinęs, ir, Rasos pusėn žemai nusilenkęs, pradėjo:

— Pirmą kartą peržengėm mudu šių baltų namų slenkstį. Ligi šiol niekad Dievo šioje troboj nebuvom pagarbinę, nei šių namų garbingų šeimininkų ranka ranson nebuvom sveikinę... Iš tolimos šalies atvy-kom mudu, iš už upių ir jurių-marių, iš už plačių girių pasikėlėm per šaltį ir vėją, per audrą ir sniegą leistis Ventos pakrantėn, šviesion jūsų seklyčion...

Šiuos piršlio žodžius Rasa išgirdus ir nuo galvos ligi kojų svyrnuojantį jaunikį nustebusiomis akimis per-metus, prunkstelėjo saujon ir din-

go duryse, Mūrelio pusėn nė nepa-žvelgus. Tuo metu senasis Skardys, arčiau svečių prisiartinęs, kalbėjo:

— Pirmasis judviejų tai ne iš taip jau tolimos šalies atkilo: tik viena upė mūsų sodybas skiria, o jurių-marių bene būsime abudu ligi šiolei nematę. Gi antrasis tikrai man tolimas ir netikėtus!.. Džiaugiuos judviejų sulaukęs, džiaugiuos jaunus vyrus savo namuose išvy-dęs! Kai jaunimas svečiuojas, kai smagūs vyrai už stalo, ir mūs' se-nių širdyse kraujas užkaista, links-miau akys šviečia, sparčiau liežuvis verčiasi... Sėskit stalan, sveteliai, maukit skrandas žemyn... Na, Mo-nika, ieškok šiltos užkandos sve-čiam nebuvėliam...

— Taigi, taigi, Mykolai! — kal-bėjo Mūrelis, jaunikį skubiai užsta-lėn stumdamas. — Mudu geru lai-ku pataikėm. Troba stipriai prikū-renta, kaip pirtis pripuškinta, pil-na šviežios ruginės duonos kvapo ir apinių alaus gardžiausio kvapo!..

— Jau ką čia ir bekalbėt, svete-liai! — įsiterpė Monika Skardienė, piktomis akimis į jaunąjį dibtelėju-si. — Neblogai nutaikėt: kone pačias vaišes, kone į patį triukšmą.

— Kurgi nepataikysiu, šeiminin-kėle! Ne Mūrelis būčiau, jei neži-nočiau tokios šventės, neatminčiau judviejų auksinių vestuvių dienos... Einu per laukus, per šventorių, ei-nu per sodybas, o visi tik apie Aukštynę šneka, visi sujudę, su-krutę! Tokia diena, tokia laimė ar-tinasi! Tiek metų santaikoj ir mei-lėj išgyventa!..

— O!.. Metų į valias mudviejų bendrai išvargta... — pritarė Moni-ka Skardienė, skarelės kampu braukdama netyčia ištryškusią aša-rą...

— O žiūrėk, šeimininkėle, nesu-klysiu pasakęs, kad vis kažkas šir-dį gildo, vis namuose dar neramu, kai vienturtė duktė, pati gražiausio-jį, pati puikiausioji, viena kaip epu-sėlė pagiry žaliuoja, vienai viena kaip lelija sau daržely žydi, netu-rėdama, kur galvelės priglausti, kam pasiguosti, nors jau pats me-tas, kad žirgai rūtom vainikuoti, žvanguliais žvangėdami, varpeliais skambėdami Aukštykalnėn skris-tų...

— Žinau, suprantu, Mūreli, ką tu čia man pasakoji, kuriais keliais mane vilioji, — įsiterpė senasis Skardys.

— Žinau, suprantu, Mūreli, ką tu čia man pasakoji, kuriais keliais mane vilioji, — įsiterpė senasis Skardys.

— Na, šeimininkėle, sakyk, ar aš blogo linkiu? Argi ne tokios laimės ir pačios širdis trokšta? Sakyk, My-kolai, argi ne dvigubas džiausmas namuose klestėtų, jei drauge su ju-dviejų auksinėm vestuvėm ir jau-nųjų sužadėtuvėm varpai skambė-tų?! Tai skambinčiau, tai lenkčiau varpus! Per tris parapijas jų gau-dimas plistų, miškais, giriomis ai-dėtų!..

— Kągi jau dabar čia graudeni mus, kodėl mūsų širdis virkdai! — pribilo Skardienė. — Gi pats kal-čiausias ir esi, kad mudviejų vai-kas lig šiol namuose delsia. Mūsų kieman niekuomet neužsuki, nors ne kartą mačiau, kaip šuoliais pro mus skridai svetimųjų kiemų lan-kyti. Negražu, kaimyne, oi, negra-žu!

— Nerūstauk, šeimininkėle, ir ne-suprask manęs blogai, — sukosi prispirtas jaunasis varpininkas. — Jei kada važiauvau pro šalį, tai ge-rai žinojau, ką dariau. Nelaimę nuo Raselės stūmiau, ašarėles nuo jos skruostų šluosčiau, skaudžią neda-lią ir vargelį nuo šių namų toli-nau..

Nukelta į 19 psl.

Adoracija ir Credo

ADORATIO RUSTICA

TEN keliai maldininkų numinti,
Spindi katedrų bokštai toli.
O aš Viešpaties mažąją mintį
Atradau pamirštam pakely.

Gal ji buvo tik lauko lelijos?
Gal Komunijai sėti Kviečiai?
Bet į sielą malone nulijo
Sidabriniai sėjos rytmečiai.

T Ė V I Š K Ė

Žalios kalvos, kryžių apstotos, Pilni Šventosios Dvasios.
Prašosi Krikšto
Ir subrenda basos (Tik dar akiraty ošia
Į šventąjį ežerą. Pagoniški miškai...)

Debesys neša Čia guli skaidrioj
Saulės Komuniją Kaip ašara žemėj
Pavasario laukam. Su kryžiais ir varpstėmis rankose
Kyla dirvonai Panašūs į mane.

D I E V D I R B I S

Brėžias medyje veido bruožai Ir šaukia prieš geliantį vėją
Formų grubių — Suskirdus burna.
Aš tą medį griebiau
Tartum gimtąjį krantą Šaukia medyje Rūpintojėlis
Vidury vandeny. Forma grubia,
Šaukia žemėje jo šešėlis —
Ir mano pirštai medėja Šaukia skausmas žmogaus širdyje.
Gluosnio karna,

E L E G I J A

Mūsų amžius toks trumpas, toks trumpas —
Kaip širdis tų dienų negailės,
Kai jos bėga ir stirnom suklumpa
Nuo likimo strėlės.

O prašau, o meldžiu neskubėti
Paskui saulę toli už kalnų,
Bet palieka tik skliautai žvaigždėti
Ir tik žodžiai dainų.

KAD NEBŪTUM VIENA

Nuploviau langą Linguosiu gluosniu
Prie tavo lopšio, Prie lygaus kelio,
Kad žvaigždės tekėtų, Kad paukštis nutūptų,
Tekėdamos mirgėtų, Nutūpdams čiulbėtų,
Kad nebūtum viena, Kad nebūtum viena,
Per naktų žvą viena. Kelionėje viena.

Kalnan palydėsiu,
Smiltim nubyrėsiu,
Kad vėjelis pustytų,
Pustydams migdytų,
Kad nebūtum viena,
Žemelėje viena.

KAZYS BRADŪNAS, poetas, Baltimore, Md.

KAZYS BRADŪNAS, poet lyricist, editor and teacher, Baltimore, Md.

Poetas Kazys Bradūnas (g. 1917) priklauso vadimai trečiajai mūsų poezijos kartai, išaugusiai Nepriklausomoje Lietuvoje, bet subrendusiai antrojo pasaulinio karo ir po jo laikotarpyje. Tai subtylus savo gimtosios žemės poetas, pradėjęs nuo ūkininko pėdų arimuose ir nuėjęs iki gadylių, su kuriomis žmogų riša nebe vien žemės terenas, bet istorinės ir archeologinės gėlmės.

Dr. J. Girnius "Žemės" poezijos antologijos įžangoje sako, kad "visa Bradūno poezija sravi gilia prasmingos buities rėtimimi"; papildytume: tai skaidri giesmė gimtajai žemei ir ją dirbančiam, iš jos per šimtmečius išaugusiam žmogui. Formos atžvilgiu Bradūnui charakteringa neperdaug nuo klasikinio eiliavimo tenutolusi miniatiūra. Jis Yra išleidęs 8 poezijos rinkinius; keli jų premijuoti. Čia parinkti eilėraščiai iš kų tik iš spaudos išėjusio rinkinio "Morenų ugnys".

Lietuvoje B. redagavo Ateitį, Vokietijoje Aidus, nuo 1952 priklauso Literatūros Lankų redakc. kolektyvui ir yra L. L. ats. redaktorius. Suredagavo savo kartos antolog. "Žemė".

N O S T A L G I J A

Sučėžėjo dagio lapas...
Tu klausais, pavirtęs moliu,
Netikėdamas mirtim,
Elniui perbėgus per kapą,
Per varinę tyrų žolę
Vakarų kryptim.

Vasarodrungiu linoja...
Lietų dar jauti kaip žolės,
Netikėdama mirtim,
Ir klausais, pavirtęs moliu,
Kaip tie debesys plasnoja
Vakarų kryptim.

C R E D O

TIKIU Į PABAIGĄ,
Į KRAUJO IRIMĄ
VĖLYBĄ RUDENĮ
KAPŲ RAMYBĖJE.

TIKIU Į PRADŽIĄ,
Į PAUKŠČIŲ SKRIDIMĄ
ANKSTI PAVASARĮ
TOLI AMŽINYBĖJE.

PAMALDOS PUNSKO LIETUVIŲ BĄŽNYČIOJE. Charakteringa lietuviškai bažnyčiai — šonuose procesijos vėliavos, vidury minia stovinčių maldininkų; niekas nesigrūda prie grotelių prieš altorių.
MASS in the Lithuanian Church at Puns, Poland.

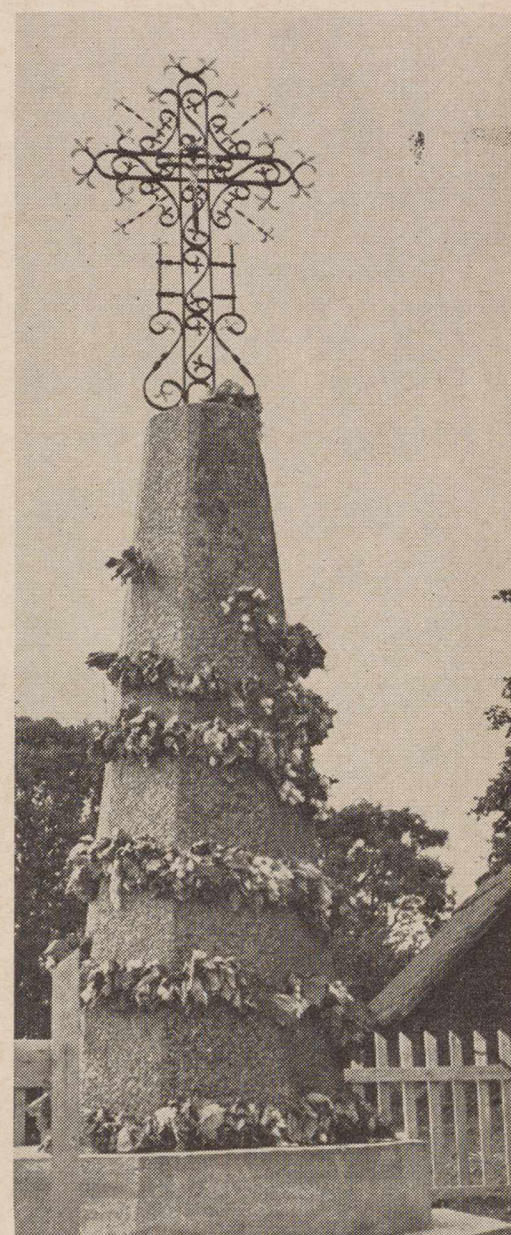

BENDRAS PUNSKO IR APYLINKIŲ VAIZDAS. Akmeninė R. K. bažnyčia statyta 1881 m.
GENERAL VIEW OF PUNSK, Poland, and vicinity. Lithuanians living in uPnsk have organized into a close-knit community with its church, its high school, and cultural

...Ji ten turėjo progos susipažinti su vietos lietuvių kultūrine, visuomenine veikla, su ekonominėmis bei tautinėmis-religinėmis gyvenimo sąlygomis; ten jai teko susitikti su senaisiais, dar lenkų pavergtu Vilniaus krašto veikėjais, o taip pat susipažinti su naujais lietuvių darbuotojais dabar. Savo išpuodžius S. N. plačiai rašė "Draugo" dienraštyje pradedant birželio 25 d. ir baigiant rugp. 5 d. nr. "Lietuvių Dienoms" ji parvežė pluoštą nuotraukų, kurių mažą dalelę čia parodome ir skaitytojams.

LENKIJOS LIETUVIŲ DR-JOS centro valdyba. Prie Kultūros Namų stovi (iš kairės): vicepirm. J. Vaina, vicepirm. J. Jakimavičius, išd. V. Valinčius, pirm. J. Maksimavičius, sekr. J. Stoskeliūnas. Dabar vietoj Maksimavičiaus lenkai pirmininku pastatė partietį Savicką.
OFFICERS of the Lithuanian Community of Puns.

PUNSKIEČIŲ KRYŽIUS Knygnešiu paminėti Kreivėnų kaime, 1 klm. nuo Punsko; šį kryžių be lietuvių sutikimo šokės pašventino lenkų klebonas, dėl ko kilo daug nesusipratimo ir triukšmo.
CROSS stands as a memorial to a Lithuanian patriot — books-smuggler.

PAS PUNSKO LIETUVIUS SVEČIUOSE

Šią vasarą žurnalistė Salomėja Narkėliūnaitė, LD redaktorė New Yorke, lankėsi Lenkijoje — Varšuvoje, Poznanėje ir Punske, — Lietuvos pasienio kampelyje, kur daugiausia susitelkę Lenkijoje gyvenančių lietuvių.

PUNSKO GINMAZIJOS MOKYTOJAI SU DIREKTORIUM St. Lysakowski (antras iš kairės II-oj eilėj) ir klebonu kun. A. Šuminsku (antroj eilėj V-tas i škairės). Visi šventiškai nusiteikę, su gėlių puokštėmis rankose.

PRINCIPAL and teachers of Lithuanian high school in Puns, Poland.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ su savo vadove Petronele Jakimavičiene ir klebonu A. Šuminsku. Šokėjų pavardžių korespondentė nežino, tačiau jos visos lietuviškos.
LITHUANIAN FOLK DANCE GROUP of Puns, Poland.
organizations.

VLADA RUSOKAITĖ-PAJAUJENĖ

M E S N E K L U M P A M E !

Aplinkui žemės rutulį
Patrankų aidas vis dar tebegaudžia —
Ir skrieja vilnimis ir siaučia
Vis melagingų žodžių gaujos
Spalvotom kaukėm prisidengę —
Ir šmėkčioja

piktų

minčių

žaibai —

— kardai nuodingi!

Sukeltame gaisre raudona ugnimi
Puikybė ir godumas vis naujai įsiliepsnoja.
Ir smilksta paslapčia

baimingai

pavergtųjų kerštas.

O Viešpatie, žiūri į visa tai —

O Viešpatie, juk Tu matai,

Juk mes neklumpame!

Bežadžiai, tartum nebyliai

Ir tylūs, susikaupę einame

Kalnų pašlaitėmis ir slėniais

Mūs didį sielvartą giliai širdy paslėpę.

Takus išmynėme

skersai ir išilgai po žemę,

Žymėdami mūs pėdsakus krauju

Ar kryžiais, nušviestais šiaurės pašvaisčių.

Bet mes neklumpame!

Pavertę prakaitą ir ašaras žemčiūgais

Aukštai iškelsim mūsų meilę kaip žibintą!

Ir naują viltį susikūrę

į platų vieškelį

išeisim!

švinta! — — —

Štai siaubas neapykantos grumodams

Iš lėto traukias ant senų griuvėsių...

VAKAROJA... Visos jaunos, visos gražios, o vardų korespondentė nebeatsimena...
LITHUANIAN GIRLS in national costume, Punsck, Poland.

Į BAŽNYČIA... kaip toj liaudies dainelėj: "Kalamaška ant risorių". Fone Punscko trobesiai.
TO CHURCH on Sunday in Punsck, Poland.

♦ VIETOS ŠVIESUOMENĖ. Iš kairės į dešinę: agr. J. Pajaujįs, Samaniūtė-Otrėbskienė, viešnia iš Poznanės, mūsų bendradarbę Narkėliūnaitę lydėjusi pas punskiečius; gimnazijos mokytojas J. Vaina, poetė Vlada Rusokaitė-Pajaujienė, chorvedys V. Valinčius, klebonas kun. A. Šuminskas, agr. A. Skatikas. Be abejo, tai ne visi, bet buvę arčiau foto aparato.
A GROUP OF LITHUANIAN CULTURAL WORKERS at Punsck, Poland.

Šiame puslapy spausdinamo eilėraščio autorė Vlada Rusokaitė-Pajaujienė yra viena iš negausių vilniečių lietuvių poečių; savo poeziją ji spausdino Vilniaus krašto spaudoje, daugiausia "Jaunimo Drauge" ir kt. jaunimui skirtuose leidiniuose. Dabar V. Pajaujienė Punscko gimnazijoje dėsto polonistiką.

TRAKIŠKIŲ STOTY punskiečiai išlydi Salomėją Narkėliūnaitę, kuri šią vasarą ten lankėsi, dovanų ir linkėjimų iš laisvojo pasaulio jiems nuvežė, daug tyros lietuviškos širdies patyrė, daug įspūdžių ir foto nuotraukų į JAV-bes parsivežė. Vidury su gėlių puokšte Salomėja, gėles uosto — lenkas stoties viršininkas, šalia stovi Jakimavičienė, Vainienė, Maksimavičius, Jakimavičius, Konstantinavičius, Maksimavičienė, Valinčius, Maksimavičius ir kt.

SALOMEJA NARKĖLIŪNAITĖ, Lithuanian reporter from U. S., surrounded by Polish Lithuanians during her visit in Punsck for "bon voyage" back to US.

PRIE KNYGŲ stalo ties Kultūros Namais. Pardavinėja Kult. Namų sargas — Kazimieras Januševičius. Lietuviška knyga punskiečių labai laukiama ir vertinama; jiems galima knygų iš bet kur pasiųsti; ypač reikalinga lituanistika.
LITHUANIAN BOOKS are very popular in Punsck. Here they are on sale.

DAILĖS PARODOS LANKYTOJAI DOMISI MODERNIUOJU MENU. Jie ypač sustoja ties neįprastais, "nesuprantamais" kūriniais. — Nuotraukoje priešais — A. Valeškos tapybos darbas; dešinėje, kampe — V. Kašubos skulptūra "Moteris"; autorius, paneigęs tradicinį formų tobulumą, daugiau siekia išreikšti vidaus nuotaikos tuštumą, kuris ypač tragiškai nuskamba, rankas palikus neišsivysčiusias ir figūrą sumaišintą... Žiūrovės žvilgsnis, rodos, klausia: "Į ką ji panaši?"

A VIEW at Lithuanian art exhibit, Riverside Museum, New York, N. Y.

AKSTINAS IR PAREIGA

MENININKAMS — KURTI, VISUOMENEI — REMTI

Iš Juozo Kajecko, Lietuvos Ministro, kalbos, pasakytos atidarant liet. dailės parodą Riverside muziejuje, New Yorke

Vienas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės tikslų yra palaikyti ir ugdyti savąją kultūrą ir savąjį meną. Ši paroda gyvas įrodymas, kad dailės menas svetur ne merdėja, bet klesti. Kitaip ir būti negali, ne, bene, pirmasis lietuvis menininkas, ištrūkęs iš dvigalvių vanagų globos Lietuvoje, čia, Amerikoje, irgi padarė pažangą, išgarsėjo ir savo vardą įamžino. Jo kūryba keletas šimtmečių eina iš rankų į rankas milijonais egzempliorių. Turiu omenyje lietuvį, Viktorą D. Brenner-Baranauską ir jo sukurtą Amerikos cento monetą su Lincolno atvaizdu.

Jo įamžintas atvaizdas žmogaus, kuris troško laisvės ne tik savam, bet kiekvienam pavergtam kraštui. Lincolnas pareiškė, kad Amerikos Nepriklausomybės Deklaracija "Suteikia laisvę ne tik šio krašto žmonėms, bet viltį visam pasauliui, visiems laikams", taigi ir Lietuvai...

Mes gėrimės savo garbingo tautiečio gestu, nes tuomi jo pagerbtas didelis žmogus, kurį lygiai gerbia ir baltas ir juodas amerikietis.

Jei Lincolnas būtų gyvas, jis, be abejo, pasmerktų Lietuvos XX-to amžiaus kolonizatorius ir užsistotų už skriaudžiamą vergą ir baudžiauninką, kaip savo laiku užsistotų už skriaudžiamus šio krašto vergus.

Ši paroda yra mūsų dailininkų kūrybos veidrodys. Ši paroda byloja, kad Lietuva tebegyva svetur savam mene, nežiūrint Lietuvos okupanto skleidžiamų priešingų tvirtinimų. Ji gyva, nes tarpsta laisvose sąlygose, ji gyva, nes nepaliesta Kremliaus dirguojamos rankos, ji tebegyva, taip pat, nežiūrint milžiniškos konkurencijos šalyje, kur esama apie 60,000 aktyvių kūrybinio laipsnio pasiekusių menininkų. Tai įrodymas, ką gali atsiekti laisvas, nenususintas menininkas, kurio kūryba netempiama ant komunistinio realizmo standartinio kurpaliaus. Damoklo kardas jam negresia už vieną ar kitą dailės krypties pasirinkimą.

Ne vien senųjų talentų iš Lietuvos kūryba šioje parodoje reprezentuojama. Čia pastebėsime ir naujų meno jėgų, žengiančių pažangos keliu. Čia pastebėsime visokių kryptių menininkų kūrinių.

Ši paroda vyksta žinomam meno muziejuje. Tai liudija apie šios parodos kūrinių kokybę. Ši paroda liudija lietuvių dailininko gabumą ir individualumą.

Aš tikiu, kad ši paroda vien pasigrožėjimu nesibaigs, bet bus akstinas ir menininkams kurti ir lietuviams juos remti ir nelietuviams jais susidomėti.

JUOZAS KAJECKAS, Lietuvos min. Washington, sako kalbą atidarydamas dailės parodą Riverside muziejuje, rugp. 29.

Parodoje dalyvauja 33 liet. dailininkai, gyveną įv. laisvojo pasaulio kraštuose. Išstatyta 102 darbai: 52 — tapybos kūriniai, 31 — grafikos, 7 — skulptūros, 8 — akvarelės. Paroda užtruks iki rugs. 23. Rengimo kom. pirm. dail. V. Vizgirda. Parodoje nedalyvauja daug senosios kartos ir realistų dailininkų.

Išleistas katalogas skelbia, jog tai FIRST LITHUANIAN INTERNATIONAL ART EXHIBIT. Jo įvadą parašė A. Rannit.

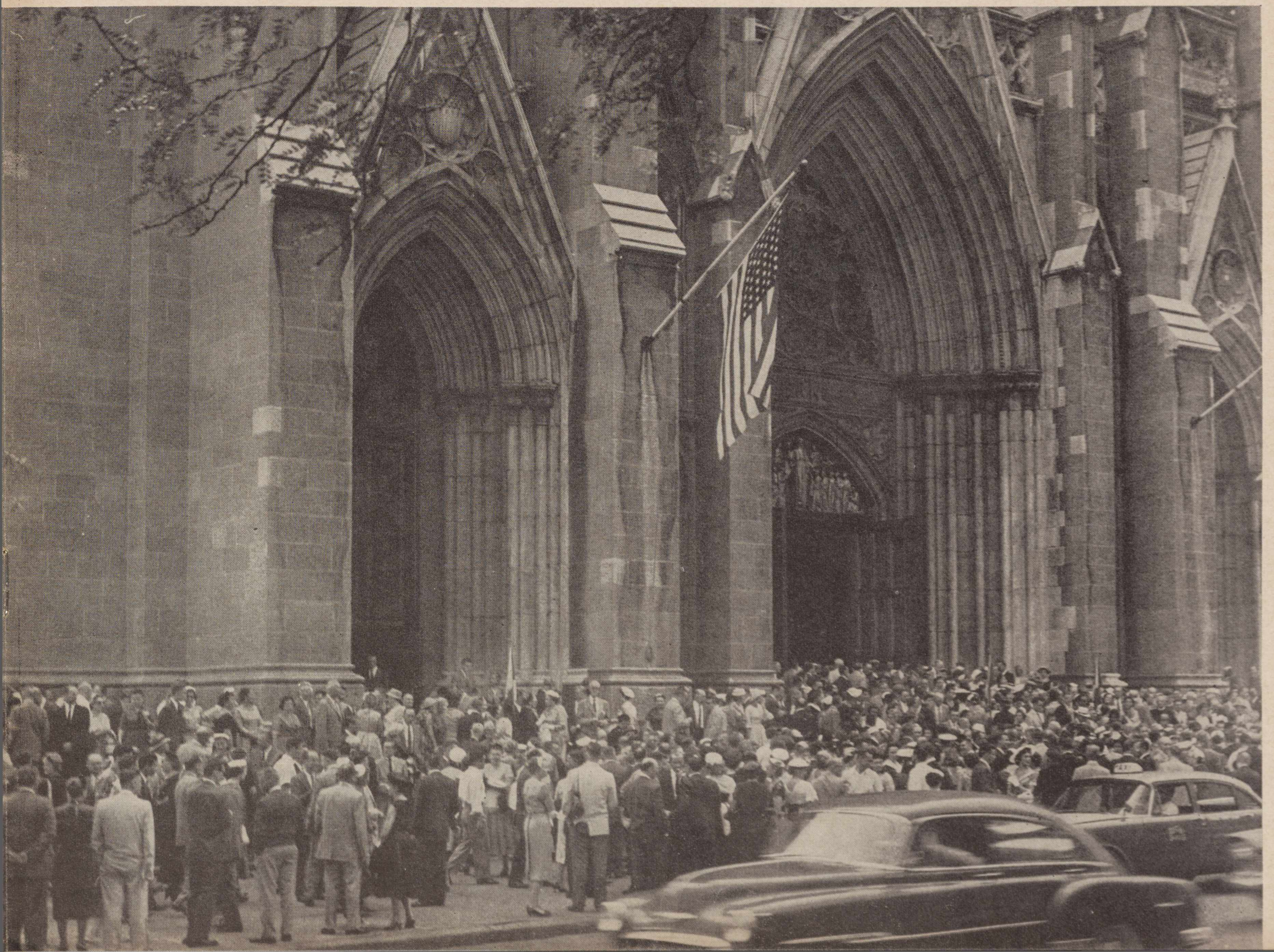
SMUIKININKAS
IZIDORIUS VASYLIŪNAS
kamerinės muzikos koncerte,
surengtam PLB seimo proga
Riverside muziejaus salėje.

Pianinu palydi
Vytenis Vasyliūnas.
Smuikininkas atliko
V. K. Banaičio ir J. Gruodžio
Sonatas d moll.

Visos šių dviejų psl. Foto nuotraukos —
V. MAŽELIO

➡ PO PAMALDŲ rugp. 31 d. 10 val.
St. Patriko katedroje, New Yorke. Iškilmin-
gas pamaldas laikė vysk. V. Padolskis,
dalyvaujant kard. F. Spellmanui; pamokslą
šv. Kazimiero 500 m. sukakties tema pa-
sakė prel. J. Balkūnas. Dalyvavo apie 4000
asmenų. Po pamaldų sugiedotas Tautos
himnas.

DELEGATES and guests to the World
Lithuanian Congress leave St. Patrick's
Cathedral after a religious service.

DALIS VARGONININKŲ, kurie PLB seimo metu turėjo savo sąjungos, ALRKV, suvažiamą aptarti savo profesinių ir organizacinių reikalų. Sąjunga dabar turi iki 50 narių; pirmininku paliktas J. Kudirka (I eil. dešinėje). Kiti (iš kairės): P. Bujanauskas, J. Rajeckas, J. Čižauskas, A. Aleksis, B. Budriūnas (II eil. pirmas), V. Ramonas, J. Olšauskas, A. Visminas, kun. K. Senkus, ?, J. Va-siliūnas, kun. Pakalniškis, M. Liuberskis, J. Šaučiūnas, K. Bagdonavičius (?), V. Baltrušaitis.

LITHUANIAN organists had a conference during the World Lithuanian Congress and discussed a number of questions pertaining to their organization.

RŪTA IR MILDA JOKUBAITYTĖS (7 ir 9 metų) Cleveland, Ohio, Onos ir Vytauto Jokubaičių dukterys, šią vasarą dalyvavusios miesto savivaldybės rengtuose jaunimui pasirodymuose 32 kartus. Jos šoko baletą iš filmos "Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų". Rūta ir Milda yra šv. Kazimiero vardo lituanistinės mokyklos mokinės ir už gerą lietuvių kalbos mokymąsi apdovanotos premijomis.

TWO YOUNG LITHUANIAN MISSES, Rūta and Milda Jokubaitis, of Cleveland, Ohio, have recently appeared in a number of programs sponsored by the City of Cleveland.

VEIDAI IR VAIZDAI

MIAMI MAJORAS WILLIAM WOLFARTH, dabar Floridos Finansų Co. vice-pirm., ir Karolis Wertalka (kairėje) prie Silver City kryžkėlės. Šioje banzdotaus ažuolais apaugusioje Floridos vietoje norima įkurti Silver City — Sidabro miestas. Jau pardavinajama 2500 sklypų už labai nebrangią kainą — \$100 dol. už du. Keletas senesnio amžiaus lietuvių jau yra įsigiję sklypų namukui ir daržui. Į šią vietą kviečiama daugiau lietuvių susiburti; žadama lengvatų steigiant savą bažnyčią, net vienuolyną.

WILLIAM WOLFARTH, former mayor of Miami, Florida, and K. Wertalka at one of the crossroads in Silver City district. There are plans to found a new city, Silver City: over 2500 lots will be sold at \$100 for two pieces. A number of Lithuanian-American have already bought lots

MONTREALYJE veikia Aukštesnieji Lituanistikos kursai, kuriuos lanko kasmet apie 30 kursantų. Kursų tikslas papildyti gimnazijos arba High School kursą lietuviškais dalykais — lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija ir geografija, tikyba iš lietuviško aspekto, dainavimu, šokiais, vaidyba. Nuotraukoje matome trečiąją Montrealio Lt. kursų laidą su mokytojais. Iš kairės sėdi: V. Zubas, E. Navikėnienė, J. Malaiška, I. Lukoševičienė, dir. dr. H. Nagys, Tėv. J. Borevičius, Br. Lukoševičienė, J. Rimkevičienė ir J. Karde-lis. Absolventai stovi: D. Dargytė, G. Januškevičiūtė, S. Morkūnaitė, A. Burbaitė, E. Gorytė, J. Tauteraitė, A. Lukoševičiūtė, E. Mikalojūnaitė, G. Malaiškaitė, paskutinėj eilėj — E. Tekutis, V. Lukoševičius, V. Rupšys, K. Barteška ir R. Urbonas.

Foto mokytojo V. Kerbelio

STUDENTS AND TEACHERS of the high-school courses of Lithuanistics in Montreal, Que., Canada.

PRIE DARIAUS-GIRENO PAMINKLO Pščielnike, netoli Soldino. Matyti "sargybą" einą lenkų ir rusų kareiviai.
THE MONUMENT of Darius-Girėnas in Soldin, East Germany.

Dariaus duktė gyd. Nijolė Maštarienė, gyvenanti okup. Lietuvoje, sako kalbą, nuvykusi į vienintelės komunistų surengtas lakūnams pagerbti "iškilmes" žuvimo vietoje. Iš ok. Lietuvos komunistai pasiuntė specialią delegaciją, į kurią įėjo: P. Rotomskis, A. Urbšas, Kauno sklandymo st. virš. Z. Brazauskas, raš. A. Bieliauskas ir kompartijos atovąs V. Zenkevičius. Vietos lietuviams rengti minėjimo neleido.

Mrs. NIJOLĖ MAŠTARIENĖ, M. D., residing in occupied Lithuania, makes some remarks at the monument of her father, Darius, in Soldin E. Germany.

NAUJA VOKIETIJOS KRAŠTO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA, išrinkta liepos 27: K. Drunga, sėdi I-mas iš kairės, E. Simonaitis, vicepirm., II-ras, V. Sutkus, sekretorius (III-čias); J. Stanaitis, išdininkas (stovi I-mas iš k.) ir narys kun. dr. J. Aviža (jo nuotraukoje nėra); nuotraukoje praėjusių metų valdyba; II-as stovi kun. A. Bunga, III-čias kontrolės pirm. J. Kriščiūnas; pernykštėje vald. pirm. buvo Simonaitis, vicepirm. Drunga.

MEMEBERS of the Supreme Committee of the Lithuanian Community of West Germany.

DARIAUS-GIRĖNO PAMINKLAS, atidengtas Brooklyne, minint lakūnų žygio 25 metų sukaktį. Paminklas — 6 pėdų ir 4 colių aukščio granito kamienas, į kurį įstatytas 40 pėdų stiebas JV vėliavai iškelti; per iškilmes bus keliama ir Lietuvos vėliava. Prie kamieno Prie kamieno pridėtos lakūnų veidų profilio graviūros, kaštavę apie \$750.00. Arch. E. C. Embury už planų pagaminimą ir statybos priežiūrą sulygta \$764.00; Presbrey-Leland autorizuota firma už paminklo pastatymą sulgygo \$6,250.00.

Vainiką prie paminklo padeda Bronė Spudienė ir Aleks. Kundrotas.

THE NEW DARIUS-GIRĖNAS monument in Brooklyn, N. Y.

T. LAŠIENĖ, virš 70 m. amžiaus, Michican City, Ind., senosios kartos ateivė, kaip gera šeimininkė pateko į amerikiečių spaudą: laikraštis įsidėjo jos foto nuotrauką, platų aprašymą ir keletą receptų, tarp kurių iškėlė lietuviškų virtinių receptą. Lašienė prenumeruoja keletą liet. laikraščių, tarp kurių Lietuvių Dienas ji labiausiai mėgstanti.

Mrs. T. LAŠIENĖ of Michigan City, received publicity in local press with her Lithuanian recipes; she is now over 70.

IEŠKOM VIETOS "MAŽAJAI LIETUVAI"

Atkelta iš 10 psl.

antrą mažutę, bet autonominę, Lietuvą iš to pertekliaus gyventojų, kurie savą norą iš Lietuvos emigruodavo. 1924 m. susidomėjau Quebeco centrinėje daly esančiomis molinėmis dirvomis, bet jos paskiau jau buvo vietos prancūzų apgyventos. 1927 m. susidomėjau kolonizacinėmis galimybėmis Sao Paulo valstybėje, Brazilijoje, bet patyriau, kad lietuviai čia negaus kultūrinės autonomijos. 1930-31 m. tyrinėčiau Angolą, pietų Afrikoje, bet politinės sąlygos neatrodė palankios. Pietinė Rhodezija atrodė tuomet geresnė, ypač politinių teisių atžvilgiu, bet jai jau skverbėsi gausūs britų kolonistai ir geresnės žemės greit išpiko. 1939-46 m. domėjausi Rytų Afrika (ypač Tanganika), Mingo teritorija Quebece, Peace River slėniu Albertoje, Matanskos slėniu Alaskoje, Naujų Hebridų salomis Pacifike ir Britų Gvianai Pietų Amerikoje.

Galop, prieš trejetą metų, susikoncentravau į Britų Hondurą. Nė vieno tų kraštų galutinai ir tvirtai nerekomendavau, bet tariau, kad būtų verta juos patyrinėti grupinės kolonizacijos atžvilgiu. Tai vis buvo grynai teoretinės studijos. Lietuvoje ir paskiau (1945-46) Prancūzijos studijoms talkininkavo pulk. dr. Vebra. 1945 m. ex-prezidentas K. Grinius atrašė iš Vokietijos laiškelį, klausdamas, ar aš jau suradęs vietą lietuvių grupinei kolonizacijai, kad tremtiniai neprarastų kalbos ir kultūros. Bet šios rūšies tyrinėjimams juk nebuvo jokių fondų nei gyvo susidomėjimo. Tyrinėjimų kelionę teko atidėti iki 1958 m., kol atsirado kiek atliekamų pinigų. Išteklių kuklumas apsprendė, kad nevažiuočiau labai toli. Po poros metų skaitymo ir dažnų diskusijų su maža draugų vienminčių grupe Washingtono (dr. P. Mažeika ir kt.) galop išsirengiau kelionėn.

Kraštų gamtą ir istoriją galima pastudijuoti juose nebuvus. Bet praktiškiesiems įsikūrimo klausimams reikalinga tyrimų vietoje, nes jokios knygos neatsakys į lietuvių keliamus klausimus, ypač politinius ir ekonominius. Jei pasitenkinama lėta sekamų kartų tautine mirtimi ir ištautėjimu, tai nėra ko važiuoti į sunkius pionierių kraštus, nes savo tikslo juk pasiekta, atsieiti — įsikurta ir net gan gerai, patogiai, dažnai net turtingai.

Grupinė kolonizacija šiuo metu gali interesuoti tik menkute mažumą. Tik dar lieka klausimas, ar ši mažuma, išbarstyta pasauly, mokės spontaniškai, savaimingai susiorganizuoti? Geros organizacijos, bendrovės ar kooperatyvo neturint juk nėra keno vardu ir kalbėti. O ar užteks tautinio idealizmo, kokio turėjo žydai? Jei bus bent kiek tokių pionierių, kokių daug turi vokiečiai menonitai, jei tokių žmonių dar rastųsi bent keli šimtai ar keli tūkstančiai, tai antroji mažutė Lietuva gali būti sukurta. Ir ji būtų labai įdomi ir graži, net visai pasiturinti. Bet be ilgesnio ir didelio triuso jos negali būti.

Svarbiausia savo tyrimų išdava laikau, kad britų vietinė valdžia Br. Hondurą, jos gubernatoriaus asmeny, man tvirtino, kad lietuvių grupę tuojau gautų kultūrinę autonomiją, kurios šiuo metu mes neturime nei savo senojoje Tėvynėje, nei kitur pasauly.

Pradėtos diskusijos apie Britų Hondurą, kaip apie antrą, miniatiūrinę, Lietuvą, užuovėją naikinamai

lietuvių kalbai ir kultūrai. Apie tą šalį literatūros nedaug ir ji dažnai paduoda gan iškreiptus faktus. Tad verta apie tą šalį pakalbėti, ypač kai ten praleidau šią vasarą ir surinkau nemažą žinių iš ten tiesioginių versmų.

Padėtis ir plotas. Britų Honduras įsispraudžia tarp 16 ir 18½ šiaurės paralelių ir 87½ ir 89 meridianų vakarinės ilgumos. Krašto ilgis nuo pietų į šiaurę 174 mylios, o plotis — 68 mylios. Jo visas plotas apima 8,866 kv. mylias, kas sudaro trečdalią sovietų užimtos Lietuvos. Jo atstumas nuo Londono 4700 mylių, nuo Chicagos oru tik 1700 mylių, nuo Naujojo Orleano — 1000, nuo Miami — 900, o nuo Sao Paulo, Brazilijoje, — 4000 mylių.

Br. Honduras ribojasi su Meksika šiaurėje, su Guatemala vakaruose, o iš rytų šono ji skalauja Karibų jūra, kurioje už 370 mylių į rytus plūduriuoja stambi sala Kuba, už 665 mylių — Jamaika.

Paviršius. Šiaurinė krašto pusė susideda daugiausia iš žemos lygumos, kuri tik retose vakarų pasienio vietose pakyla aukščiau 200 pėdų ir keliose vietose siekia per 800 pėdų. Jos paviršius savo lygumu panašus į Kėdainių, Biržų ar Šakių apskritis šiaurėje daugiau ir balų, o privatiniai miškai daugiausia priklauso vienai didelei bendrovei. Likusias gerąsias žemes neseniai nupirko vokiečiai menonitai, atvykę čia kurti naujosios savo tėvynės.

Lietuvių kolonizacijai daugiau tinkamos vietos būtų pietinėje Britų Honduro pusėje, kuri apima Cayo, Stann Creek ir Toledo apskritis, turi 4,600 kv. mylių arba 11,960 kv. km. Pietinės pusės paviršius gana įvairus. Čia žemumos iki 200 pėdų apima apie 2,600 kv. mylių, o gi aukštumos ir kalneliai iki 3700 pėdų (tiksliau — iki 1,122 metrų) apima apie 2,00 kv. mylių arba 5,200 kv. kilometrų. Kalnai tad bent 3 kartus aukštesni už didžiausius Lietuvos ir Gudijos pakilimus Ašmenos skyde. Tai Majų kalnai, kurie jau matomi ir jūromis plaukiant, nes iš jūros šono jie labai statūs ir apaugę tankiomis giriomis; šnekama, kad aukščiausią šių kalnų vientą — Gaidžio skiauterį — pasiekęs vos vienas "olpinistas"; kalnų sporto mėgėjams čia dar rastųsi daug gražaus darbo ir vietos.

Vandenys. Belize — tai didžiausioji krašto upė. Ji prasideda Guatemala ir teka 120 mylių per Br. Hondurą šiaurės rytų kryptimi. Beveik visa ji gali būti naviguojama mažesnių laivelių. Faktinai, ji laivybai naudojama tik žemupy. Šiaurinė dalis turtinga dar keliomis upėmis (Rio Hondo, New River, Sibun ir kt.), kurios dabar naudojamos medžių plukdymui.

Pietinė krašto pusė turi dar daugiau upių, bet jos kalnuose prasideda, trumpos ir sraunesnės. Jos tinka tik maudytis ir gal būtų būsimai elektrifikacijai. Jų vanduo ne tik švarus, bet ir geriamas.

Šiaurinė dalis turi daugelį negilių lagūnų, kurios savo vandens plotais primintų Dūsios ar Alaušo, Aisetos ar Dubingių ežerų formas. Tačiau lagūnos gan sunkiai prieinamos ir maudymuisi nepatrauklios.

Raityti jūros krantai vingiuoja rytų šone per kokias 20 mylių (arba 440 kilometrų). Lagūnos visai negilios ir nubarstytos pora šimtų salelių, kurios kartu apima apie 300

kv. mylių. Salelės ir dugnas aplink jas — koralinės kilmės. Salelės dažniau mangrovinės, balotos ir negyvenamos, bet yra keliolika ir gyvenamų; ten auga kokosinės palmės, jau pristatyta poilsio vilų ir žvejybos centrų.

Klimatas. Pajūrio zonoje žemiausia temperatūra užregistruota "žiemos" metu 49 F arba 9,5 C, ogi vasaros aukščiausia temperatūra 96 F arba 35,5 C. Truputį didesnių temperatūros svyravimų bus Guatemala pasienį ir aukštumose. Ten vasarą aukščiausios temperatūros gali siekti iki 102 F (prie Guatemala). Bet Chicagoje tokia kraštutinė temperatūra yra buvusi 104 F, o Washingtono — net 106 F.

Svarbiau bus paminėti vėsesnių ir karščiausių mėnesių vidutinės temperatūros Belizėje: sausio mėn. — 75 F, o rugp. — 89 F.

Per du vasaros mėnesius sekiau Br. Hondurą aukščiausias ir žemiausias temperatūras. Pačią žemiausią užregistravau Central Farm, netoli Guatemala, 250 pėdų aukštumoje, rugp. 10 d. — tai buvo 68 F arba 20 C. Dažniau tekdavo rytais krašto gilumoje pastebėti po 70 ar 72 F. Dienos metu aukščiausia taška mano termometrai kartą buvo pasiekę 92 F arba 33 C. Bet šiltosios dienos Belizėje laikydavosi tarp 86 ir 91 F, o gi nakčiai nukrisdavo iki 70 F, bet dažniausia tik iki 78-81 F.

Lietaus daugiau iškrinta pietuose, negu šiaurėje. Gyvulininkystei tinkamos Cayo apylinkės gauna 58 colius per metus. Sausros mėnesiais laikomi balandis ir gegužis, kuomet didžiauma krašto dažnai negauna nė lašo lietaus.

Klimato sveikatingumas. Sekiau sveikatingumo ir mirtingumo statistiką, klausinėčiau daugelį čia ilgai gyvenusių šiauriečių: jankių, anglų, škotų, vokiečių ir lenkų apie jų patyrimus šioje šaly. Stebėjau ir pats save. Neturėjau jokių nesmagumų, nors buvau kelis kartus labai sulytas, išmirkęs. Prakitauoti dažnai tekdavo. Tad, nežinūrint gausaus valgio, visgi numečiau keletą svarų, pasidariau greitesnis, lengvesnis, judrus. Manau, kad garavimas, prakitavimas suintensyvino medžiagų apykaitą ir padidino mano sveikatingumą. Tokią nuomonę man reiškė ir kiti europiečiai. Kraštas neturtingas ir primityvus, bet mirtingumas, ypač kūdikių, yra mažesnis negu Lietuvoje. Gal būt britų santvarkos palankumas kūdikiams irgi daug prisideda. Iki 5 metų kūdikiai gauna dovanai visokią medicininę pagalbą ir vaistus. Žmonės čia atrodo liesi, lyg ir neprivalę, bet jų mirtingumas nedidelis; gal jie nelabai tvirti, bet atsparūs ir gan ilgai gyvena. Daugelis sulaukia 85 metų.

Vaistų įsidėjau 17 pavadinimų, bet neteko jų vartoti. Maliarija jau beveik visiškai išnaikinta ir ji mažes negašdino. Susidariau įspūdį, kad šio krašto šiltas klimatas sveikatai yra gal kiek geresnis už šaltesnius klimatus, nors per ilgą laiką žmogaus energiją ir dinamizmą kai kam jis sumažina.

Augalai. Apie 92% Br. Honduro žemės apaugusi miškais, kurių trečdalis tenka pušims. Jos naudojamos krašto trobesių statybai. Didžiausią eksporto dalį sudaro mahagonija, o po truputį — kedras, raudonmedis, Santa Maria ir kiti brangieji medžiai. Brangiųjų medžių esama apie 50 rūšių, gan įvairių spalvų. Tad meniškų baldų gamybai būtų gan patogios sąlygos, jei atvyktų žmonių išmanančių, veržlių ir su pinigais.

Pušynai auga menkesnėse, smiltingose, kai kur net balotose vietose. Mahagonija randama juodose ar kaštaninėse derlingose dirvose. Miškų tankumynuose auga po truputį įvairių gėlių, kurių tarpe ir brangiausioji gėlė — orchidėja. Jų čia randama iki 150 visokių atmainų. Jau užveista šiek tiek tropikinių vaisių plantacijų, kurių tarpe pirmąja pampelmusai (grapefruits), apelsinai ir limonai (citrinos). Dažnai tenka valgyti papaya, ananasai, bananai, mangai ir kt. šiltų kraštų vaisiai.

Šiauriniams augalams kraštas netinka. Bet neblogai auga kukurūzai, ryžiai, pupos ir įvairios daržovės. Bet įdirbtos žemės kol kas vos pusantro procento, nes dar neturima gana žmonių su žemdirbiškomis tradicijomis.

Gyvuliai. Sunkiai prieinamose, negyvenamose vietose yra truputis retos laukinės gyvulijos: jaguarų, tapyrų, pumų, civet-kačių, stirnų, manatee (upėse), krokodilų, iguanų, armadilų. Bet visi šitie gyvuliai jau gan reti ir eiliniam medžiotojui neprieinami. Yra ir gyvačių, bet ne daugiau kaip Lietuvoje. Tik pasisamdžius medžioklės vadovą tarzaną galima šiaip taip surasti retus gyvatynus ir kitus žvėrių lizdus. Tad iš gyvulijos pusės žmogui negresia joks pavojus, bet žmogus jau baigia naikinti net retus ir vertingus gyvulius, nes medžioklė čia valdžios tinkamai dar nesutvarkyta. Didesnį nepatogumą gali sudaryti tik uodai ir muselės, bet jų veisiasi ne visose vietose, o tik balų rajonuose. Per du mėnesius lietingo sezono mane tik vienoje vietoje (Melindos girioje) rimtai sukančijojo. Daugumoje vietų visai nesusidūriau su šiais smulkiais gyviais.

Iš naminių gyvulių krašte veisiasi arkliai, asilai, mulai, avelės, kiaulės, karvės. Daug kalakutų ir vištų. Valdžios eksperimentais ūkis daro įvairių bandymų su naminiais gyvuliais, pievų žolėmis ir vaisiais. Jau yra galvijų augintojų sąjunga, kurios valdybos veiklus narys yra Frank Norris iš Illinois.

Gyventojai. Krašte gyvena apie 85,000 žmonių, kurių visas trečdalis yra susispietęs sostinėje Belize e. (30,000 gyv.). Nemažas neaiškių, maišytų rasių skaičius klydo išvesti tikslus tautų procentus. Apytiksliai būtų beveik po trečdalį negrų, mulatų, indėnų-metisų. Baltųjų susidarytų arti 1,000. Apie 65% gyventojų formaliai laikomi katalikais, apie 12% — anglikonais ir mažesni procentai kitų protestantų. Gryna anglų kalba šneka tik keli šimtai (gal iki 400) britų ir dar keli šimtai karibų ir kitų. Du trečdaliai gyventojų šneka kreoliškai; tai negrų ir mulatų pagaminta kalba ant angliškios pagrindo. Jos žodynas beveik visas angliškas, o tarimas gražesnis, minkštesnis, tarsi ispaniškas. Majų-indėnų kalba dar šneka apie 16,000; bet šie indėnai dažniausiai moka ir ispaniškai ir meldžiasi ispaniškai. Juodi karibai (5000) šneka sava indėniškai-negriška kalba. Krašto laikraščiai beveik visi angliškai Eina 3 maži dienraščiai: du angliškai ir vienas pusiau ispaniškai, pusiau angliškai. Radijo stotis veikia 6 valandas per dieną: 4 val. angliškai ir 2 ispaniškai. Ši proporcija, valdžios pripažinta, nusako dviejų kultūrinių kalbų proporciją visame krašte.

Honduro pietinė pusė. Ji pasižymi labiausia paviršiaus įvairumu. Jos kiek didesnė dalis (apie 55% viso ploto) susideda iš pajūrio žemumų, bet gi likusis jos plotas — aukštu-

mos. Šios 2000 kv. mylių aukštumos labai pagražina žemėvaizdžius. Iki 1500 pėdų, kartais net iki 2000 pėdų, šios aukštumos tinka ganyvoms ar sodams; nedirbamai, tikrai kalnuotai zonai tektų skirti tik apie 600 kv. mylių. Dalis šitų kalnų (apie 125 kv. mylios) sudaro lyg ir plokštakalnį, esantį 1500-1800 pėdų viršum jūros lygio, kur auga jau praretintos pušys ir čiurlena per uolas sraunūs upeliai. Kraštas apgaulingai sudaro tarsi suomišką vaizdą: pušys, granito uolos, smiltinga dirva, bet upeliuose teka malonios temperatūros vanduo ir kai kur palmės išduoda tropiškąją paslaptį. Šitie pušynai jau numatomi kaip kurortinė vieta bent kiek prasišvėdinti. Naktys čia vėsios ir uodų nėra. Kai kur ganosi karvutės ir nedideli šio krašto arkliai.

Cayo apskrities vakarinė dalis abiejose aukštutinės Belizės pusėse — kalvotas žemėvaizdis tarp 200 ir 600 pėdų virš j. l. Čia yra du miesteliai: Cayo (4000 gyv.) ir Benque Viejo (1500 gyv.). Gyventojai daugiausia indėnai ir metisai. Jie verčiasi žemdirbyste, turi mažus ūkius — milpas. Bet yra dar daug laisvos, neįdirbtos žemės, mišku apaugusios. Jos dalis (30,000 akrų) net parduodama. Specialistai tvirtina, kad šis rajonas geriausiai tiktų mėsiniams galvijams auginti, girias nuvalius ir geromis žolėmis apsejus. Šis procesas čia po truputį jau vyksta. Amerikietis iš Illinois čia įsitaisė 1600 akrų "dvarą".

Tarp Maya kalnų ir jūros, nuo Stann Creek iki Punta Gorda, banguojančios žemumos labiausiai tinka augalinėms kultūroms. Čia gali plėstis kakao, bananų, pampelmų, apelsinų, kokosų, mangų ir kitokių vaisių plantacijos. Šiuo metu valdžia daug vilčių deda į kakao kultūrą, nes esančios palankios kainos. Šis pietinis krašto kampas, Toledo apskritis, tinka dar cukraus nendrams, kukuruzams ir ryžiams. Bet europiečiai kol kas čia susimetę medžio eksploatacijon. Kelių čia dar labai stinga, bet jau daromi jiems projektai, kuriuos įvykdžius čia žemė turės pabrangti, nors dabar dar labai pigi.

Visoje pietinėje dalyje tėra dar tik 30,000 gyventojų, kurių didžiūma yra indėnai ir metisai, kai kur dar labai primityvūs. Paskiau seka karibai ir negrai su mulatais. Tad gyventojų tankumas čia siekia tik arti 3-jų žmonių kv. kilometre. Reiškia, — kraštas dar visai tuščias ir laukia veiklių gyventojų. Kas jį užims, įdirbs — tas ir turės.

Žaliosios Atžalos Klubai. Jeigu kolonizacijos sumanymai ir nieko nepasiektų, liktų tikrai teorijoje, tai jų svarstymas, įsigilinimas į juos patiekia naujos rūšies intelektualinio sporto, tikrai naudingo aprimusiuose, sustingusių mūsų kultūros ir likiminių klausimų dirvonuose.

Mintims praturtinti būtų labai palaiminga, jei pradėtų organizuotis **Žaliosios Diasporos (Atžalos) Klubai** Vokietijoje, D. Britanijoje, Brazilijoje, Kanadoje, Australijoje, Jungtinėje Valstybėje ir kitur, jei tik atsirastų viename mieste bent trys susidomėję sukūrimu mažutės, atsarginės Lietuvos. Klubai tuojau kibtų į literatūrą, į žemėlapius. Nariai dalintųsi savo žiniomis ir samprotavimais. Brandesnes mintis paleistų ir spaudon.

Pirmasai Žaliosios Atžalos Klubas užsimezgė Washingtono rugpj. 26 d. Jo pirmininke išrinkta Elena Mažeikienė. Rudeniop, kai žmonės grįš iš atostogų, šis klubas numato

gauti dar keletą narių. II-sis Kl. gimė Chicagoje. Jau kilo susidomėjimas Philadelphiaj, Detroite, ir ten klubai, rodos, galėtų susikurti. Kai klubų bus daugiau, ir apčiuopiamas skaičius susipažins su Žaliosios Atžalos klausimais, pagvil-dens lietuviybės išlikimo idėjas, bus reikalo sušaukti klubų suvažiavimą, kuriame būtų išrinkta centrinė valdyba ir numatyti tolimesni planai.

Teoretinėms studijoms pradėti tiktų paskaityti šiuos pagrindinius leidinius:

1. **British Honduras.** Report for the year 1956. London, Her Majesty's Stationery Office, 1958. (100 psl. smulkaus teksto, daug informacijų, esminė bibliografija ir mažas žemėlapis).

2. Stephen L. Caiger: **British Honduras, Past and Present.** Allen and Unwin, London, 1951. (Autorius kraštą tyrinėjo vietoje).

3. C. G. Dixon: **Geology of Southern British Honduras.** Government Printer, Belize, 1956. (Labai tinka tik žemės mokslų specialistams).

4. A. H. Anderson: **Brief Sketch of British Honduras,** 1954. (Autorius — archeologas ir rašytojas Anderson ten gyvena jau 27 metus; nauja, papildyta ir jau trečia šios knygos laida žada išeiti 1958 metų gale).

5. **Report of the British Guiana and British Honduras Settlement Commission.** Cmd. 7533, 1948. (Laida išsemta, bet ši naudingų projektų knyga galima gauti kai kur dideliuose bibliotekose, kaip The Library of Congress; vėta dėmesio.).

6. **Annual Report of the Agricultural Department** for the year 1955 (etc...) Printing Department, Belize, British Honduras. (Be to, Printing Dept. parduoda gana daug nedidelių knygelių specialiais klausimais ir turi jų katalogą.).

7. **K. Pakšto kelionės įspūdžiai,** vardu **Laiškai iš Dausų,** atspausdinti 1958 m. liepos, rugpj. ir rugs. mėn. "Drauge". Labiau įsidėmėtini 13 ir 16 laiškai. Autoriaus adresas: Prof. K. Pakštas, 616 North 5th St., Steubenville, Ohio, USA.

PROF. K. PAKŠTAS šios vasaros ekspedicijos metu Hondure su dviem jaunais krokodilais arnkose prie Belizės žiočių.

PROF. K. PAKŠTAS on British Honduras expedition showing 2 young crocodiles.

Namų, automobilio, baldų
ir kitokio draudimo reikalais
visuomet kreipkitės

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
Taip pat apskaičiuojami taksų
mokesčiai.

Kreipkitės telefonu PL 4-1377
arba įstaigoje
9204 S. Broadway, Los Angeles, Cal.

TAI BENT PIRŠLYBOS...

Atkelta iš 8 psl.

— Agi, aš tau pasakysiu, Mūrelis, ne dėl vieno pro šalį važiuosio mano širdis suskaudo, — piktai galva žvainio pusėn modamas, kalbėjo kalbėjo Skardys. — Pykau ant tavęs ir nekartą piktai nusikeikiau, kai tu jauniki, kaip ažuolą svetiman kieman vėžinai mano vaiką tyčia mergauti palikęs. Sakyk teisybę į akis, kodėl, už ką pyksti?.. Suprantu, griežei dantį Skardį prisiminęs, jam piktą linkėdamas... Ir dabar man šitoki atitempei!

— Ne, kaimyne, skaudžiai apsirinkti, neteisingai mane suprantai. Negi norėtum, kad vienturtė duktė pagal paties valią sau jauniki rinktųsi? Žiūrėk, ana Dumbrys, tai bent vyras prieš vestuves buvo! O dabar?.. Šuns nevertas! Ne visi vyrai, Mykolai, moka dviese gyventi, bendra laime dalintis... O! aš pažįstu tokius!

Čia Mūrelis, Rasą tarpduryje išvydęs, nutilo. Ši, atidžiai piršlio kalbos klausydamosi, kurį laiką kalbančiųjų iš akių neišleido. Tik jaunasis, per daug karčiosios piršlį bevašindamas išlenkęs, stipriai pri-kurentoje troboje prakaituota kaktai baltai klotą stalą daužė ir Rasos pusėn nę nepažvelgė. Šeimininkas, į nusvirusią svečio galvą žiūrėdamas, toliau piktai kalbėjo:

— Nagi dabar, Mūrelis, manai, kad šis mano vaikui poron tinkamiausias? Labai klysti, kaimyne! Ne viena šuns kaklą apsikabinus verčia, girtuoklio kieman išėjus. Ar ir tu nori, kad mano vienturtis vaikas iš skausmo per visą gyvenimą rankas laužytų tavo melagingais žodžiais patikėjęs?..

Po šių senjojo žodžių pasikėlė nuo stalo Monika Skardienė ir, prisitartinus arčiau Mūrelio, piktą balsu prabilo:

— Kodėl tu jį girtą čia atvežei? Kodėl šių namų garbę žemini? Per visą gyvenimą mano švento kiemo nę vienas girtuoklis nedrįso lankyti, nę vienas karčiąja pasmirdęs šių namų slenkščio nėra peržengęs... O tu, pasileidėlį atsivežęs mano vaikui perši?! Važiukit, iš kur atvažiavę, begėdžiai!..

— Nepyk, šeimininkė, ir taip piktai neteisk mudviejų. — Teisinosi Mūrelis. — Ne taip mudu blogi ir ne tokie baisūs, kaip atrodo-me. O jaunikis, pasakysiu, nei jau jis girtas, nei ką...

— Pasakosi man! Negirtas!.. Melagi, kunigui sakykis! — sušuko Monika, griebdama nuo stalo peilį. — jei jis negirtas ir užstalėn griūva, — tai dvėsna! Štai ką aš tau pasakysiu!

— Nei jis dvėsna, nei girtuoklis, — traukėsi atgal varpininkas. — Jei svečias, pakely burnelę išmetęs, pri-kurentoje troboje užsnūdo, tai ar ne patys, šeimininkė, būsit kalti?..

— Kad tave kur kirvarpa sugrauztų! Mes kalti!.. Ką tu pasakysi, tėvai?.. Kur tas mano arkliapan-tis? Išvanosiu aš judu abu, melagiai!..

Mūrelis, pašokęs iš užstalės ir porą kartų kumštelėjęs žvainiui pašonėn, dar kartą bandė raminti įkaitusią Skardienę. Prie jo prisidėjo ir pats šeimininkas.

— Išeis, Monika, jie ir be tavo pančio. Paklydo, matyt, ši kartą... Ne į tą kiemą pataikė.

— Kitas vėl! Paklydėlius rado! Išjuokt, apspiaudyt tavęs atvažiavo, girtuokliai. Kur tas mano kibiras? Kai aš jiems su ledais užpilsiu, visa pragarinė iš galvos išgaruos!..

— Paklausyk, šeimininkė, be pančio ir be kibiro jaunasis kaip ungurys atgytų, jei šalia jo Raselė

prisėstų, — bandė juokauti Mūre-lis.

— Dar ką atrado! Dukterį aš jiems sodinsiu! Važiukit pas gal-lūlaukės mergas! Tos judviem ne-prašomos ant kelių sutūps. Paleis-tuviai du! Lauk iš mano kiemo!..

Senajai Skardienei rimtai kibiro ieškot pasisukus ir nuo jos grąsios kalbos žvainiui nubudus, Mūrelis, bloga nujausdamas, nutvėrė už pa-žastų jaunąjį malūnininką ir sku-biai ištempė pro duris. Iš paskos juodu išsivijo senieji Skardžiai.

Tik lauke, stipriam šiaurės vėjui pūstelėjus, Mūrelis pasijuto troboj kepurę pamiršęs. Skubiai įsodinęs į roges jaunąjį, pats šoko vidun vel-tinės pasiimti.

Kai jis uždusęs įlėkė seklyčion, gale stalo, rankose veltinę glamžy-dama, stovėjo Skardžių vienturtė Rasa. Pamačiusi Mūrelį, ji skubiai prie jo priėjo ir, paduodama velti-nę, pasakė:

— Čia, Augustinai, tavo veltinė. Buvai ją pamiršęs..

Augustinas Mūrelis nedrąsiai pa-ēmė iš jos rankų kepurę ir, kurį lai-ką, nuleidęs galvą, stovėjo kamba-rio viduryje. Jis norėjo dar kažką Rasai pasakyti, bet, žvilgterėjęs į jos akis pats savo drąsos išsigando.

— Aš... Aš nenorėjau važiuot... — mikčiojo Judrėnų varpininkas, nedrįsdamas akių pakelti. — Bet žvainys prikalbino..

Rasa, šypsodamasi priėjo arčiau prie jaunojo varpininko ir, nedrą-siai uždėjęs ranką ant jo peties, pasakė:

— Suprantu tave, Augustinai! Ir nepykstu... Bet kitą kartą geriau tu vienas atvažiuok...

Kai Mūrelis po šių Rasos žodžių nušvitęs ir išraudęs pakėlė aukštyn akis, vienturtė Skardžio duktė bu-vo jau iš kambario dingus. Dabar jis šovė pro duris kaip vėjas, nu-tvėrė glėbin tamsoje pasipainioju-sią senąją Moniką ir, pakstelėjęs lūpomis jos raukšlėtan skruostan, sušuko:

— Tai bent piršlybos, šeiminin-kėle! Tokių dar niekas negirdėjo, niekas neregėjo!..

K N Y G O S

Atsiųsta paminėti

Lithuanian Folk Tales. Compiled and Edited by Stepas Zobarskas. Illustrated by Ada Korsakaitė. First Printing. Gerald J. Rickard, Brooklyn, N. Y. 200 pp. \$4.50. Gaunama pas autorių: Mr. Stp. Zobarskas,

Dr. Algirdas Margeris, **Amerikos Lietu-viai ir angliškųjų skolinių Žodynas.** 1872-1949. 1956, Chicago. Spaudė Naujie-nos. 366 psl. Įrišta. Kaina nepažymėta.

Kazys Bradūnas, **Morenų ugnys.** Eilėraš-čiai. Išleido Literatūros Lankai, 1958. 78 psl. Viršelis dail. V. Petravičiaus.

Tėvynės Keliais. Žaidimas mažiesiems. Spalvotas. Voke pridėtos žaidimo taisyk-lės. Gera tėvynės pažinimo priemonė žai-džiant. Žaidimas nepardavinėjamas, bet jį gaima gauti, prisuntus 1 DM adresu: PLB Vokietijos krašto valdyba, (17a) Weiheim/Bergstr. Postfach 233, Deutschland.

Juozas Prunskis, **Rinktinės mintys.** Afo-rizmų ir citatų rinkinys. 326 psl. Išleido "Lietuvių Dienos". 1958. Kaina \$4.00

W. Somerset Maugham, **Dažytas vualis.** Romanas. Autoriui leidus, iš anglų kalbos vertė Stp. Zobarskas. 304 psl. 1958. "Lie-tuvių Dienų" leid. Viršelis P. Lapės. \$3.00

DABAR jau pats laikas LD užprenumeruoti kaip Kalėdų dovaną giminėms ir draugams, gyvenantiems užsieniuose, nes kol ten gyvenančius spauda pasiėkia, užtrunka pora mėnesių.

Ypač raginame LD užprenumeruoti likusiems Vokietijoje ar gyvenantiems Pietų Amerikoje, kadangi jų valiutos pinigų keitimo kursas labai blogas.

— **Antanas Tarvydas**, Philadelphia, Pa., atsilygindamas už šiuos metus, atsiuntė prenumeratos pinigų už 2 metus į priekį.

— **J. Pašukonis**, Brooklyn, N. Y. yra naujas LD-ų platintojas Brooklyn ir New Yorko lietuviams.

— **V. Skupeika**, Hollywood, Florida, atnaujino LD-ų prenumeratą dviems metams.

— **Mrs. B. Palilunas**, Chicago, Ill., atnaujino LD-ų prenumeratą 1959 metams ir kartu paaukojo žurnalui paremti \$4.00.

— **Kun. M. Kirkilas** iš Cadillac, Mich. prisiuntė LD-noms \$1.00 auką.

— **Zita Kaulius** iš Vancouver, B. C., Kanadoje, parėmė LD-ų administraciją \$2.50 auka.

— **Dr. V. L. Ramanauskas** iš Cleveland, Ohio, atnaujino LD-ų prenumeratą dviems metams į priekį.

— **Mrs. Stasė Balsienė** iš Stow, Ohio, atostogas praleido Los Angeles ir užsisakė LD-nas 2 metams. Dr. Balsys savo gydytojo kabinetą turi Akron, Ohio.

— **Pr. Saladžius**, Rochester, N. Y., parėmė LD-nas \$1.00 auka.

— **Julius Vaisiūnas** iš Caracas, Venezuela, užsikė LD-nas inž. J. Vyšniauskui, gyvenančiam Kolumbijoje, kur šis yra PEP-SI-COLA įmonių inspektorius.

— **V. Žemaitis** iš Chicago prisiuntė LD-nms \$1.00 auką.

— **Teofilė Lašienė**, Lindeman Rd., Mich. užsimokėdama prenumeratą, pridėjo \$2.00 auką.

— **V. Šliupienė** iš Chicago užsakė LD V. J. Šliupui, šiuo metu dirbančiam Monrovia mieste, Liberijoje, Afrikoje.

— **J. Būtėnas** iš Chicago paaukojo LD-oms paremti \$2.00.

Barshevskis, Leonavičienė, Karaliūnas, Č. Jakutis, M. Varkalis, L. Balvočius, Wm. Grigalun, Prokuratas, Rodnite, F. Mason, D. Balčiūnas, V. Prižgintas, N. G. Nyerges, A. Norbutas, F. Sauger, J. Nausėda, A. Kontvis, Naujokas, J. Ramanauskas, L. Jasiukonis, A. Marčiūška, dr. Gr. Valančius, A. Sokas, S. S. Tiknis, Pr. Gasparonis, A. Goodal. /Bus daugiau

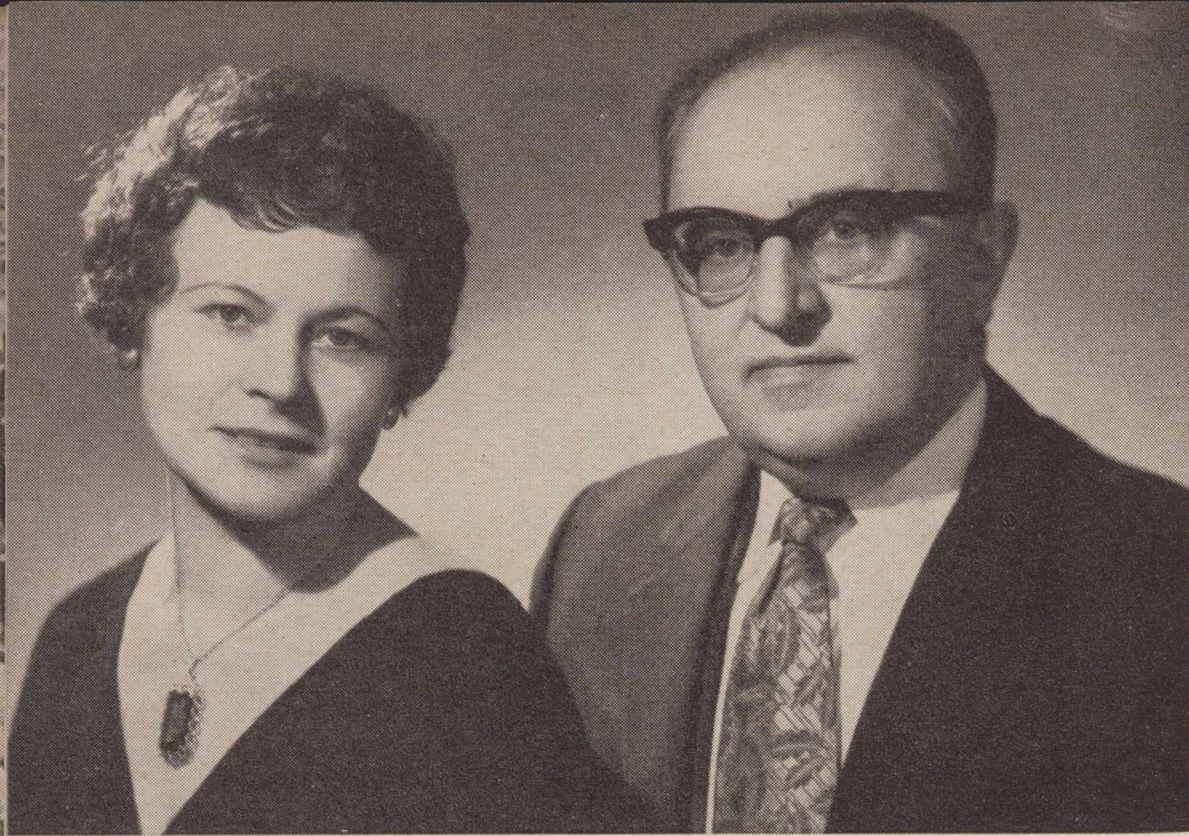
Minkaitis, V. Adomavičius, K. Kriščiukaitis, G. Penney, P. Jancauskas, P. Grendal, kun. P. Juškaitis, A. Vilčinskis, kun. J. Steponaitis, P. Jaras, I. Ulpa, J. Kavaliauskas, A. Grinius, A. J. Walsh, prel. P. Juras, P. Lembergas, Dz. Giedraitis, Sisters of Jesus Crucified (Brockton), K. Šeštoka, M. Venis, Mrs. J. Vasiliauskas, Ed. Puzir, A. Puznauskas, V. Jakimavičius, A. M. Wackel.

New York — V. Stašinskas, kun. J. J. Grabys, B. Jankauskas, R. Novak, dr. A. Trimakas, S. Skobeika, J. Brazinskas, J. Rutenis, kun. M. Čyvas, A. Sabalis, V. Beleckas, L. Bajorūnas, J. Stanis, St. Butkus, O. Jankevičiūtė, N. Mazalaitė-Gabienė, K. Krauciūnas, Mrs. A. Batalin, S. Dzikas, H. Brunavs, Mrs. K. Kairis, A. Jermolavičius, kun. dr. St. Valiūšaitis, J. Brazaitis, A. Simutis, Stp. Zobarskas, S. Bredes, Jr. V. Kaliasas, kun. L. Jankus, kun. V. Dabušis, kun. J. Pakalniškis, M. Orante, M. Wentis, M. Brakas, V. Stals, V. Butkys, I. Mikulskytė, A. Zubkus, A. Norwesh, kun. A. Račkauskas, J. Rascius, A. Kazickas, Miss G. Gobis, R. Viesulas, St. Šileika, S. Jakas, B. Radzivanas, J. Povilavičius.

Illinois — Alg. Brazis, A. L. Lapinskas, L. Rimkus, Pr. Urbaitis, V. Sinkevičius, K. Milašauskas, T. Kojelis, A. Ružancovas, dr. J. Stasiūnas, prel. Ig. Albavičius, A. Pakeltis, J. M. Laurinaitis, K. Mikelėnas, M. Reklaitis, A. Bubelis, P. A. Sagatas, E. Repšienė, K. Lapienė, K. P. Deveikis, Dr. Z. Rudaitis, K. K. Klinauskas, J. Budrikis, P. Kalvaitis, J. S. Samulevičius, M. Cesas, Alice Stephens, kun. A. Deksnys, B. Trumpauskaitė, N. Micius, A. I. Gulbinskas, kun. C. Vengras, J. Salučka, Br. Jonušas, A. Špudis, B. G. Shotas, L. Mokevičius, P. Seliukas, B. Ivanauskas, J. Rinkevičius, dr. P. Kisieliū, J. Romoska, K. Vaičaitis, M. Cizikas, B. Lungys, G. P. Bukantis, J. Vaičiūnienė, A. Soghigian, A. R. Mironas, V. Valiukas, Vl. Žilėnas, dr. I. Kuras, A. Mickevičius, V. Kožica, V. Sakalauskas, J. Žadeikis, A. Dulksnys, A. Walskis, D. Surantas, O. Kremeris, M. M. Kasponis, J. Karklys, E. A. Bartkus, J. Stankus, P. Kavaliauskas, Dr. K. Aglinskas.

California — Dr. A. Janus-Hoyos, dr. J. Jurgilas, P. Jasiukonis, Mrs. P. Gurcius, V. Goldfinger, J. Baltrėnas, Mrs. E. Kairys, kun. A. Valiūška, A. Levickas, dr. V. J. Stack, A. Dicus, E. J. Gurcius, J. Jugas, Vl. Kazlauskas, P. V. Raulinaitis, J. Gobis, F. S. Yurkus, S. Mizara, V. Sakalauskas, A. Lapinskas, J. Miller, V. Irlakis, G. Shi-leikis, P. Kupraitis, V. Dapšys, B. Abromaitė, A. Loguckienė, D. Čibas, B. Sirvinskas, H. Misiūnas, D. Kardinskas, A. Dobkevičius, J. Bertulis, J. Prunski, M. Ramanauskas, dr. O. Norem, A. Šlapelis, Vl. Motiekaitis, K. K. Pažemėnas, J. Peteris, V. Doba, Mrs. B. Stark, J. Pelanis, J. Salys, Ann Laurinaitis, D. Namikas, F. Kudirka, Mrs. L. Zdanawich, kan. A. Steponaitis, A. Pranys, J. J. Millun, J. Shepherd, K. Bandedzevičius, kun. J. Kučingis, S. Pirek, J. Urbonas, A. N. Hammer, R. Trumpis, P. Karusus, E. Klova, Anne M. Adams, B. Janulis, W. Mission, J. Augis, P. Lekutis, A. Sopys, A. Sperauskas, kun. J. Palis, Mrs. P. Gurcius, L. Briedis, B. Keteriauskas, Mrs. A. Rimkus, dr. A. Rimsa, V. Aleksandrinas, C. Luksis, A. Zatkus, J. Žilevičius, J.

NAUJIEJI LOS ANGELES LIETUVIŲ PARAPIJOS KLEBONIJS NAMAI. Juos įsigijus, dabar visas blokas tarp Griffith Park Blvd. ir Evans St. priklauso parapijai. Parapičiams pritarant ir finansiškai remiant, kleb. kun. J. Kučingis šv. Kazimiero parapiją smarkiai praturtino. A NEW PIECE of property was recently acquired by St. Casimir's Lithuanian Parish in Los Angeles, Calif. Rev. John Kučingis is Pastor of the Church.

PROF. DR. ZENONAS IVINSKIS šiais metais švenčia savo 50-įjį gimtadienį. Dr. Ivinskis yra vienas stipriausių mūsų istorikų, jau devyneris metus renkas ir tyrinėjas lietuvišką istorinę medžiagą Vatikano archyvuose Romoje. Lietuvoje jis dėstė istoriją Kauno ir Vilniaus universitetuose ir taip pat buvo Filosofijos fakulteto dekanas. Jis parašė nemažą istorinių kruopščių studijų ir daug mokslinių straipsnių žurnaluose. Vienas iš paskutinių jo darbų yra monografija apie šv. Kazimierą, 1955, laimėjusi mokslo veikalo premiją. Italams leidžiant katalikišką savo enciklopediją, dr. Z. talkininkavo, rašydamas apie Lietuvą ir jos žmones. Šiuo metu dr. Z. I. yra Baltų Instituto Bonnoje narys. Neseniai jis sukūrė šeimą, vesdamas Anglijos lietuvaitę Pauliną Talanskaitę. (Tai naujausią jų nuotrauką)

PROF. Z. IVINSKIS, Rome, Italy, who recently celebrates his 50th birthday, and his wife.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Vyr. Lietuvių Dienų **Bern. Brazdžionis** rugpjūčio pabaigoje ir rugsėjo pradžioje turėjo atostogas, lankėsi Rytinėse valstybėse, dalyvavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime ir aplankė eilę LD bendradarbių. Ta proga seimo metu įvyko LD redaktorių posėdis, kuriame tartasi dėl kitais metais sukanančio LD žurnalo dešimtmečio minėjimo įvairiuose miestuose, surengiant meno ir dainos vakarus; pasidalinta nuomonėmis ir dėl LD-ų redaktorių vietose aktyvesnio bendradarbiavimo, dėl LD turinio, iliustracinės medžiagos ir kt. su žurnalo tobulinimu susijusiais klausimais.

— Geografas **dr. V. Viliamas**, Brooklyn, persikėlė į Washington, D. C. ir dirba kongreso bibliotekoje.

— **Dr. J. Gimbutas**, Boston, Mass., išvyko į Europą, kur aplankys Briuselio parodą, o vėliau pakeliui, Paryžiuje, susitiks su žmona Marija ir dukterimi Danute, kurios ten mokslo ir studijų reikalais yra anksčiau nuvykusios, grįš atgal į Bostoną. Dr. Gimbutas, išvykdamas, pažadėjo LD redakcijai foto iš Briuselio parodos ir keiliones.

— **Inž. A. Dičius**, su žmona Antanina ir trimis dukrelėmis atsikėlęs prieš kurį laiką iš Buenos Aires į Los Angeles, tuojau gavo darbą ir įsigijo namus Santa Monica mieste, rezidencijų kvartale.

— **Poetė Aldona Nasvytytė**, poezijos rinkinio "Vėjo dainos" autorė, atsikėlė į Los Angeles ir apsistojusi pas mokslo draugę Zaikiene, ieško darbo ir ketina čia įsikurti.

— **Stasys Deveikis** su žmona, iš Buenos Aires, atvyko į JAV ir apsistojo Burbanke pas gimines A. ir B. Skirius, bando čia susirasti darbą ir apsigyventi.

— **Arch. J. Mulokas** lankėsi Californijoje, susipažino su moderniąja Los Angeles ir kt. miestų statyba, aplankė moderniosios architektūros kūrėją Wright ir vėl grįžo į Chicago.

— **Aldona Stempužienė** Chicago Tribune muzikos festivalyje laimėjo II-ą vietą mezosoprano grupėje.

— **Bronius Budginas**, Santa Monica, Cal. USC universitetė gavo MS mokslo laipsnį ir žada rengtis daktaro laipsniui gauti. Inž. Budginas dirba Douglas lėktuvų dirbtuvėse.

— **Vera Zyznievski** iš Peoria, Il., neseniai ištekėjo už Romuk.

— **Charles J. Sorok**, buvęs policijos viršininkas Aliquippa, Penn., persikėlė gyventi į Cleveland, Ohio.

— **Kun. F. P. Kireilis** persikėlė iš Troy, N. Y. į Chicago, Ill.

— **Kun. V. Radvila**, vikaravęs Berthold, N. D., persikėlė į Grenorą, No. Dakotoj.

— **Kun. Vytautas Zakaras** vikarauja Wakita, Oklahomoje. Kas sakė, kad lietuvių nėra Oklahomoje?

LD SKAITYTOJAI, ĮSIGIJĘ LD LOTERIJOS BILETŲ IR TUO PARĖMĘ LD LEIDIMĄ:

Tėsinys iš 7 nr.
K. Stankus, L. Bajorūnas, J. Virskus, Edm. Arbas, J. Kilikevičius, dr. A. Damušis, Č. Šadeika, B. Jesevičius, J. Belinis, P. Kučinskis, J. Andriulis, J. Bachunas, J. Briedis, kun. J. Riauba, kun. J. Tamulis, M. Šnapštys, J. Mačiulaitis, V. Urbonas, kun. J. V. Kluonius, J. Augaitis, P. Pagojus, J. Miškinis, J. Černius, J. Karalius, V. Puras, A. M. Maskeliūnas, kun. E. Statkus.

Massachusetts — J. M. E. Wikes, kun. F. Virmauskis, Iz. Norbutas, J. Vaičaitis, J. Savelis, prel. F. Strakauskas, M. Duoba, E. Grevienė, V. Zinkevičius, Iz. Vasyliūnas, Miss M. A. Dodge, P. Mikšys, V. Yankus, G. Janulevičius, J. Mikalauskas, A.

Artimiesiems Lietuvoje, Sibire padėsite, siųsdami praktiškus daiktus per lietuvių vadovaujamą (ved. Dr. G. Valančius) įstaigą

A N A P U S
IMPORT-EXPORT
3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26,
California

Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, vaistų ir kt. Taip pat priimami ir Jūsų sudaryti siuntiniai.
DARBO VALANDOS:
kasdien 11 a.m. — 7 p.m.,
sekmadieniais 12 — 4 p.m.,
pirmadieniais uždaryta.

Telef.: NOrmandy 5-2702

LITHUANIAN DIPLOMATS and persons who had been in Lithuanian diplomatic service had gathered together during the World Lithuanian Congress which was held August 28.

DALIS DIPLOMATŲ ir jų artimieji, dalyvavę pamaldose, pasitarimo, sušaukto PLB seimo metu, proga. Iš k. į d.: dr. P. Vileišis, suvažiavimo iniciatorius, R. Sidzikauskienė,

V. Sidzikauskas, R. Budrienė, Juozas Kajeckas, Lietuvos Atstovas Washingtone, vysk. V. Brizgys, atlaikęs pamaldas, kons. J. Budrys, Aldona Stašinskienė, Kl. Prialgauskas, Vyt. Stašinskas, A. Mantautas, dr. A. Trimakas, Anicetas Simutis, P. Žilionis, M. Gureckas, Dimšaitis, J. Karecka, B. Vileišytė, Dimšienė, A. Devenienė, kun. Senkus. Foto V. Maželis

The Cares And Worries Of The Emigrated Mother

Report made by Mrs. ONA BAČKIENĖ, Paris, France,

at the International Study Session of the World Federation of Mothers, in Paris, June 12, 1958

Considering the problem of the emigrated mother, we must make a distinction between two types of emigration: a. emigration for the purpose of improving the economic status of a family, or emigration due to the lack of employment in a country — the factors which are often the causes for a person's or a family's seeking material goods elsewhere, freely selecting the country and making free, individual decisions; and b. emigration caused by a "reign of terror", persecution, deportation. This type of emigration has the purpose of saving the life of self and of family, and retaining spiritual as well as physical freedom. The mother who fled from her native land after a totalitarian system of government threatened her and her children with physical and moral destruction, belongs to this latter type of emigration — the no-choice emigration.

My aim will be to discuss only the moral, psychological state of the mothers who against their will found themselves in the free world — who emigrated.

After 1940, thousands of mother, having passed the complicated requirements in emigration camps in Germany, Austria and other countries, were scattered in the various lands of the free world. Today, after 15 years of this new form of emigration, the United Nations Supreme Committee stated in report concerning the revolt in Hungary, that 39,000 refugees are still living in Displaced Persons camps and waiting for the dawn of a brighter future. Considering this, the Supreme Committee for refugees reported in one of its conferences, that the majority of the delegations in the United Nations have agreed that "the refugee problem is a social and a humanitarian problem", and "it will exist until the political conditions, which are the causes of the present situation, will continue to exist in the world".

If we consider the problem from its outward manifestations, we may think that the emigrant mother should be comfortable and satisfied with the aid given to her by the free nations, and, from the sociological point of view, the emigrant should be living under the same conditions, with very few exceptions, as the women of that land. But we would make a very great mistake if we were to forget her moral-psychological state, which acts as a poison to her whole life.

The worries and cares of the emigrated mother are not for herself; her heart spans great distances and contains the concern for all those who were not as fortunate and who now are living in slavery. It is almost impossible to find a refugee-emigrant family which would not have one of its close members, parents, children, sisters or brothers, separated from one another, some living in almost unimaginable hardship in their native countries, some who are refugees, and others who fell victims to nation-wide deportations. According to the statistics, from 1940 to 1949 over half million men, women, and children were deported in the Baltic countries alone. (Memorandum to the United Nations, 1951).

From the testimonies of repatriated Germans, Austrians and Italians, and from the letters which now, by one way or another, reach the free world, the emigrant mother finds out about her relatives, especially about those in Siberia, and in the forced labor camps as those of Vorkuta, Tomsk, Irkutsk and others. Needless to say, living in these camps is synonymous with suffering. Children are separated from their parents and forced to work. One deported woman, referring to her long odyssey begun in 1948, writes:

"There are 8 months of freezing winter with temperatures around 55 C. The summers are very short and abounding in various insects.

For seven years I have had pains in my arms and legs, which often swell. I also suffer ailments of the heart and the nerves. My fourteen-year-old son, who was deported with me, worked felling trees in the forests, and his legs were broken". (L'Echo Francaise). A letter received in March 1958 also gives similar, interesting information, and defines the "freedom of religion". It is especially interesting that the Soviets themselves sometimes dare to reveal the severity of the working conditions of women. For example, Vladimir Nemtsov writes in "Literaturnaja Gazeta", No. 10, 1957: "I saw women clearing and plowing the fallow fields which had never been cultivated before. Such work requires very great persistence and a never tiring struggle with nature: it requires bearing the heat of summer, and the rains, freezing temperature, and dangerous roads of wintertime". Further he writes: "I remember one scene which I watched along the way. Women were grinding gravel and carrying heavy rocks. Their supervisor was a healthy looking young man with a contented smile on his face." A contractor, one of the workers-supervisors, writes in this same magazine: "Young girls unload cement and mortar. This work is very hard, tiring and dangerous, and there is no work security of any kind." "Trud" (Work), organ of the Central Soviet Union Syndicates, in its No. 70, 1957, printed a review of a miners' meeting, which was attended by Zassiadko, the Ukrainian Mining Minister. Among the questions he was asked by the miners we find this: "Why do so many women work in the very depths of underground mines?" Minister Zassiadko answered: "Within two years the ministry is determined to remove all women workers from the underground mines. We must express a very deep gratitude to our mothers, sisters and friends who worked and are still working in the mines." In general, statistical information about women laborers in Russia is to be found in "La Documentation Francaise". (2.12.1957).

Considering this, we can understand the great suffering and worry of the emigrant mother living securely in the free world. It is her greatest desire to give her last piece of bread to those who hunger. She will never spend a peaceful night as long as she hears the cries for help coming from a distant land, from her relatives, or maybe, her own children.

Although, it appears, that the notes, protests, and campaigns of the emigrants have been of very little value in appealing to the

conscience of the oppressors, nevertheless, since 1950 a privilege has been granted to send food and clothing packages to Siberia and the occupied countries. With this a new problem arose before the emigrated mother: how to give the most needed help to the deported and to those in their native lands. Beginning a new life in a new country is a challenge in itself, and very often the salary of the wage earner of the family is too small to supply the basic needs. The mother did not have very much choice but to leave her family and go to work, in order that she might be able to give material help to those behind the Curtain.

Today packages come from all parts of the globe to the occupied lands and to the deported persons. Nevertheless, even this sending of food and clothing, which in itself is an act of charity, is burdened with heavy duty taxes, especially by the Soviet nations. These taxes equal or surpass the price of the sent goods. For example, to send a package of clothing worth 8,700 francs one must pay: transport expenses, consulate taxes, insurance, taxes for reception of the package, which comes to a total of 13,946 francs. Therefore, the full price of this little "transport" is 22,646 fr., and our surprise is greater for not being accustomed to paying taxes or duties on articles given or sent in charity.

Refugees who emigrated to the free countries, and relatives of those whose fate was to remain as victims of Communism, are turning to the International Red Cross and to the legislatures of their adopted countries with the appeal for justice, asking them to intervene in asking for reduction of the duties. This petition needs our full-hearted support, because from the latest informations which has come from Sweden, the answer of the Soviets to the appeal is a very definite No.

I stated only a few facts, and gave only a few examples, which, I hope, illustrate the psychological, mental situation of emigrated mothers; the situation which is caused by the knowledge that their sisters, mothers and children are hungry, tired, and poorly clothed. The strong spiritual bond with those so close to them in heart, yet so far in distance, forces them to accept the duty of supporting materially those less fortunate, and also, gives them the great responsibility of retaining intact, and passing on to their children, the traditions and the language of their homeland. Of course, it is a natural reaction for children to assimilate with their newly formed foreign friends, but,

THE ECONOMIC LIFE OF HISTORIC AND MODERN LITHUANIA UP TO 1940

A General Survey of the Economic Life of Historic Lithuania and the Once Proud Modern Independent Republic of Lithuania which Lasted 22 Years enjoying its Freedom Until the Russians Occupied the Country 18 Years Ago in 1940.

This Survey Covers a Long Period of History that Extends From the Coronation Year of King Mindaugas in 1251 To the Year of 1940 of our Era.

By JUOZAS AUDENAS, New York, N. Y.

1. The Economic Life of Lithuania — from the year 1251 to 1795

Though the Lithuanians have dwelt in the same territorial area from times as yet unprobed by historians and archeologists, Lithuania, as a national entity or country emerged in European history in 1251 when Pope Innocent IV crowned Grand Duke Mindaugas King of Lithuania.

Lithuania was then covered 80% by forests and the country was not densely populated. However, the basic occupation or pursuit of the inhabitants was agriculture, which was the source of existence. Besides tilling the land the people also engaged in hunting and fishing as additional pursuits in life. Furs were one of the leading commodities for trade with foreign countries. Great bee-keepers since ancient times, the Lithuanians carried on a big trade with other nations in honey and bee's wax. They sold hemp, gossamer linen, wool, timber, etc. (Lithuanian folklore attributes the invention of glass to the Lithuanians. Through the Phoenicians glass objects appeared in Egypt as early as 2000 B. C. Translator).

By ships, sailing inland waterways, and by caravans on land various traders, who were mostly from Western Europe, came to Lithuania. The Lithuanians also sailed or traveled to other lands to sell their products. They brought back salt, metal articles, arms and other items which they lacked. Foreign traders also brought many things to Lithuania. And besides that, the Baltic seashore of Lithuania has been and continues to be to this very day the "Land of Amber". Our amber, which had the name of "Baltic or Northern Gold", was widely known to the ancient world due to the trade with the Phoenicians, who sailed the Baltic Sea and made frequent trips to Lithuania as early as 2000 B. C.

In the 14th century skilled trades began to multiply throughout Lithuania and new cities and towns began to spring up all over the country. With the population steadily increasing, forests were cut down to expand agriculture. This work was carried on by private initiative, un-

less, her greatest worries, and her greatest responsibilities, and it must be understood as such.

Hampered and unaided by the kings. The people established new settlements wherever they wanted, since the whole country belonged to the King, who as a rule, doled out choice areas to the noblemen who had won the king's respect and favor by their bravery in battle or skill in diplomacy. The common citizen either settled on the noble's land or was taken over as a serf and had to pay compulsory taxes either to the king or to the nobleman.

At the turn of the 16th century there began to appear a demand in Western Europe for agricultural products. The agricultural economy of Lithuania had also been expanded somewhat. The noblemen and the dukes had become interested in selling their agricultural products on the foreign markets.

The careless and awkward way in which the common people and the noblemen scattered their tillable fields about, together with the fundamental reasons for trends of the times, brought about a land reform. And so Žygimantas Augustas, the Grand Duke of Lithuania, began a national Land Reform in Lithuania in the year 1557. This Land Reform was called Valakų Reforma, and it was carried through in this manner: Larger tracts of land were appropriated for Ducal Estates, while around these estates the common citizens built their towns and villages. Each citizen received a tract known as a "valakas" consisting of about 20 hectares or about 49.4 acres of land on which to establish a farm.

The nobility was also ordered to arrange their estates in the same fashion. So the ducal estates and the lands of the nobility were scattered all over Lithuania. In such a way Lithuania was dotted with estates belonging to the dukes and nobles, while all around these estates, generally on poor land, villages and towns sprang up.

Together with this Land Reform there was created or put to work a triennial rotation system of agriculture. One field was kept fallow, another was sown with winter wheat and the third, with various spring grains.

The results of this Land Reform were these: 1.) For the first time Lithuania became a more compact agricultural unit through the efforts of the Grand Duke and his administration. 2.) The new agricultural line-up and the new rotating crop system together with the use of fertilizers greatly increased and improved harvests. 3.) Grain exports to foreign markets increased and at the same time stimulated a wider

nevertheless, they must not lose the riches of their national heritage, they must not lose their true identity. Thus, one again, the duty falls on the emigrant mother to balance the cultural influences acting on her children, to equate the old and native, with the new and adopted. This is one of her greatest prob-

Maloniai pranešame, kad mūsų firma
PARCELS TO RUSSIA
121 So. Vermont, DUnkirk 5-6550

siunčia paketus maisto, naujų drabužių, vaistų ir t. t.
į Ukrainą, Armeniją, Gruziją, Latviją, Lietuvą, Estiją ir Rusiją.
Muitai ir visos siuntimo išlaidos sumokama šitame krašte. Paketai, siųsti
per mūsų įstaigą, gaunami Lietuvoje be jokio mokesčio.

Garantuojame pristatymą ir greičiausią patarnavimą.
Siunčiame ir oro paštu.

Jeigu nepatogu patiems atvykti į mūsų įstaigą, galite paštu atsiųsti savo
paketą, ir mes pranešime siuntimo kainą.

Valandos kasdien, išskyrus pirmadienius, nuo 10 val. ryto iki 6 v. vakaro
(taip pat ir sekmadieniais)

PARCELS TO RUSSIA, Inc.,

Los Angeles Branch, 121 So. Vermont Ave., DUnkirk 5-6550

foreign trade and relations. 4.) The so-called peasants received farms of their own with uncontested ownership. 5.) Yet on the other hand there was instituted a continual servitude of the serf to his master, since while these peasants were given possession of land they had to work many days each in fields belonging to the duke, the nobleman or the Church.

This system of compulsory serfdom in agriculture in Lithuania lasted until 1861, when the Russia Tsar abolished serfdom which had lasted over 300 years. Lithuania even lost its Independence, because in 1795 Russia seized all of Lithuania and attempted to make it a part of Russia. Lithuania under Russian rule ceased to exist as a separate agricultural unit and was merged with Russia.

During the times of the Hanseatic League extending from the 13th to the 16th century when trade between the East and West was flourishing in Europe, Lithuania, whose water-ways and land routes were used for transit of trade goods, played an important role in this concern and derived great material benefits as a result of this trade.

2. The Economy of Lithuania Lay Stagnant When Russia Ruled Her from 1795 to 1915

During the Russian rule the territory of Lithuania was administratively governed in the usual Russian fashion and was divided into three districts. It no longer formed a separate national agricultural unit. Up to 1861, or, in other words, up to the time of the abrogation of serfdom there had been no notable agricultural improvements. Neither were there any efforts shown by the Russians in the matter of raising the standards of the prevailing agricultural economy. If farming progress rose somewhat in Lithuania and surpassed the Russian economic levels in comparison, it was due to the influence from Western Europe and to the great capabilities and talents of the Lithuanian farmer.

When serfdom was abolished the lands came into possession of the nobles, the Church and the peasants, the latter however remained on their own small farms of 49.4 acres or 20 hectares, but these were mortgaged. Slowly in this way the Land Reform went to the benefit of the peasant. The peasants began to buy up lands from the nobles, while the lands of bankrupt nobles and the lands of the nobles who lived on credit and couldn't pay back the loans, were taken possession of by the Russian government and then doled out to Russian peasant colonists (A rich Russian colonist by the name of Govronski acquired 99 large estates in Lithuania. With 100 estates he would have had to keep an army of soldiers, according to Russian law. Tr.)

Education in Russia and especially the farming methods were greatly behind those of Western Europe. It was the same in Lithuania. Any improvements that were made in farming were the improvements of farm tools and implements. At the turn of this century farm machinery, especially threshers & harvesters were widely used in Lithuania. And along side those there were still such smaller imple-

ments or tools as, old type plows, wooden harrows and flails in use.

A Cooperative Movement was started in Lithuania and began to gain widespread popularity among the people. Mostly Credit and Consumer (commercial) Cooperatives developed and spread first. They were independently organized by both the rich and the poor. However, class differences at the time were still quite conspicuous. The rich had been Polonized to some extent. But the poor Lithuanian stuck to his nation. The first Credit Cooperative was organized in 1873, while 60 yrs. later, in 1913, there were 245 Cooperatives with 98,000 members. Consumer Cooperatives were started in 1892 and there now were 200 of them. In the wake of these Cooperatives there came the Milk Processing Cooperatives. The first one was organized in 1901. However they did not spread widely, since by 1913 there were only 8 of them.

The breaking out of World War I in 1914 and the German occupation of Lithuania from 1915 to 1918, together with all of the dangers and insecurities brought on by these events not only interrupted Lithuania's agricultural progress but also destroyed everything which had been achieved by means of hard work. But from those ruins rose a Free and Independent Lithuania, whose agricultural progress amply demonstrated to the world that the Lithuanian people, in particular the farmers, were highly capable agriculturists. Their efforts and confidence in one another had so highly exalted their exemplary Cooperative System in Lithuania that even today the professors of New York University praise the Lithuanian Cooperatives highly and point them out as perfect examples of Cooperative Organization for others to follow.

3. The Economic Progress of Reborn Lithuania — from 1918 to 1940

At the end of 1918 the government of the reborn Republic of Lithuania had before its eyes three important tasks: 1.) To get rid of all of its enemies who had gained entrance into Lithuania. 2.) To organize a school system immediately. 3.) To raise the national economy.

At the time about 85% of the inhabitants were engaged in agricultural work while the remaining 15% had other occupations. The total population was about 3 million. The Government was composed of educated common people and not of the rich and thanks to this, these educated but not rich common people fully understood the needs of the majority of the population. Everybody had great confidence in the Government. The question of land and its distribution among the people was the basic national, economic and social problem of the country. Land reform was the foremost means by which to iron out the class differences of the inhabitants and at the same time it was an effective way to stem the threat of communistic inroads in newly reborn Lithuania.

On Dec. 29, 1918 the Provisional Government called for volunteers to come to the aid of their country. Thousands upon thousands of young men volunteered to take up arms in defense of their country. Soon afterward these volunteers

Jūs galite siųsti savo artimiesiems į Lietuvą
GEROS ŽINIOS
DOVANŲ SIUNTINIUS
 įvairių rūšių rūbus, medžiagas ir maistą.
Taip pat galite siųsti visokius vaistus.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS.
 Per visiems žinomą
ROUND THE WORLD TOURISTS
 vienintelį atstovą Pacifico pakrasty.
 WE 3-8491 334 No. Fairfax Ave. Los Angeles 36, Calif. WE 4-7838

LIETUVIŲ ĮSTEIGTA IR VALDOMA ĮSTAIGA NUO 1922 M. ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

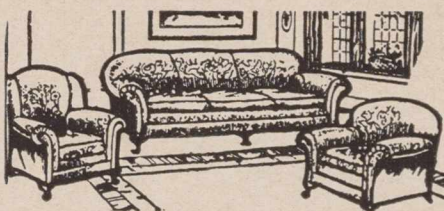
Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000.00

Mokama 4% už padėtus pinigus

TURTAS VIRŠIJA \$16,500,000.00

1447 South 49th Court, Cicero 50, Illinois
 Telefonai: TOWNHALL 3-8131 ir BISHOP 2-1397

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį.

FURNITURE CENTER, Inc. LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Vedėjas — J. LIEPONIS

Phone: VICTORY 2-4226 CHICAGO 8, ILL. 3222 S. Halsted St.

who defended Lithuania's Freedom were promised land in payment for their services in defending their country. And this promise by the Lithuanian Government raised the patriotic spirits of the men to a high fervidness. In 1922 the Constituent Assembly of Lithuania enacted a Land Reform Law. According to this legislative enactment the landless, the small landowners and army veterans got 721,000 hectares of land (1,782,000 acres). 73,032 families received land as a result of this measure. Prior to this land had belonged to about 1500 families.

Upon completion of the work of land distribution, the Land Reform of Lithuania had become one of the most modernly solved problems of land distribution. As a result of this Lithuania became a real modern country of small and medium sized farms.

Another very important factor in uplifting agriculture and its production in Lithuania were the Cooperative Societies. Even during the rule of the Tsar the Lithuanian farmers had already been organized into Cooperatives. World War I, unfortunately, destroyed all their

efforts. Thanks to the appearance of more educated people, and thanks to the amenableness of the Lithuanian Government toward the wants of the farmers to organize themselves into Cooperatives, it is the reason why the Cooperative Organizations of Lithuania became the Rock of Gibraltar and the strongest economic power in Lithuania. Several years prior to the Russian Occupation of Lithuania (1940) about 90% of the Lithuanian exports were handled thru the Cooperatives or related organizations. The import of goods was likewise in the hands of the Cooperatives.

The most important category of Cooperatives which played a great role, especially in aiding the Lithuanian farmer to live more modernly by providing him the latest farming equipment and advanced know-how, were these: The Cooperative Dairies, of which there were 186 at the end of 1939 with 90,032 members, with their central establishment known as Pienocentras; the Commercial Cooperatives, numbering 185, with a membership of 25,187, had their central headquarters named Lietūkis.

TO BE CONTINUED

1. Gediminas Castle in Vilnius. — Gedimino pilis Vilniuje. 2. Grand Duke Algirdas at the gates of Moscow (1368). — Didysis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas prie Maskvos vartų 1368 m. 3. The Mythical "Iron Wolf". — Geležinis vilkas.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part XIII

ANTANAS BERNOTAS, Waterbury, Conn.

During the reign of Grand Duke Kęstutis there were only a few big battles. The first of them was at Strėva river near Žiežmariai, Lithuania in 1348. Here Kęstutis' and Algirdas' united armies met a formidable force of the Teutonic Order. 10,000 Lithuanians were killed in this battle, — so writes a Teutonic historian.

Another battle was fought in East Prussia at Rūdava near Königsberg in 1370. Here Kęstutis and Algirdas were victorious over the Teutonic Order. Killed in the battle was Marshal Schindekopf himself and many other celebrated Teutonic Knights.

The third clash occurred near Vilnius in 1377. The Teutonic Knights penetrated deep into Lithuania with a 12,000 man army. They were met by Lithuanian forces under the generalship of Kęstutis and his son Vytautas. Nothing is known about the result of this battle.

tle.

In those days the quarrel between Poland and Lithuania ended and Lithuania regained the territory of Volynia. Lithuania also defeated the Tartars and seized the territory of Podolia.

So much about Grand Duke Kęstutis. His brother Algirdas, however, spent all his life in Russian countries. His dream was: the whole of Russia must belong to Lithuania and the Lithuanians must rule over the Russians. At that time the whole of Ruthenia (White Russia and the larger part of the Ukraine already belonged to Lithuania.)

Ancient Russia was divided into many small dukedoms fighting among themselves. A big part of the country was seized by the Tartars and the Russians had to pay them high tribute. In 1362 Grand Duke Algirdas and Kęstutis defeated the Tartars at Blue Waters and

1. Ruthenia (White Russia) for centuries belonged to Lithuania. Here pictured — Ruthenians in their National Costumes. — Gudai tautiniai drabužiai. 2. Famous Castle of Buda, Hungary. Lithuanian Grand Duke Kęstutis with his armies fought here in 1349. — Senovinė Budos pilis Vengrijoje. Netol į jos buvo Kęstutis su savo armija 1349. 3. The old Cathedral of Pskov, Russia. The Republic of Pskov was once under Lithuanian rule. — Senovinė Pskovo katedra.

liberated the Kiev territory.

The strongest of the dukedoms was Moscow. Many times Algirdas stood before the gates of Moscow but never captured it. However he seized Briansk, Trubchevsk, Nowgorod-Sieversk and others. In the north, under Lithuanian influence, were the republics of Pskov and Great Novgorod.

Grand Duke Algirdas died in 1377. He was brought to Vilnius and buried there according to pagan rites. He was married twice: both wives were Russians and of Russian Orthodox faith. His children born in Russia were Christians, those in Vilnius pagans. As successor to the throne he left his son Jogaila. (See back cover of the last LD issue.)

/ To be continued

SOVIET INEQUALITIES

● **Popularity of Pre-Soviet Books Admitted.** — "Children frequently do not know how to select proper books by themselves. It is no secret that even now they manage to find somewhere these shabby coverless, yellow-paged books whose contents are not worth mention. This is the junk published during the bourgeois period." Radio Vilnius, Nov. 27, 1957.

● **The Woes of Buying Books of "Difficult Contents."** — "Tiesa" of June 22, 1958, published the following complaint of a civil engineer from Naujoji Akmenė:

"Wanting to obtain a certain book — R. Perelman's 'Nuclear Engines' — I asked the book seller in Naujoji Akmenė to order it for me. The manager of the book store gladly consented to do so. It remained only for that book to reach me by mail. Yet, it turned out that such books are not sold to everybody. It seems, the people concerned are afraid that the reader may already have an extra copy of the book. If one wants to obtain it, one has first to beat one's chest and to prove that the book will be read. So instead of sending me the book, the Supreme Board of Book Trade sent me an unexpected and strange answer: 'The content of the book is extremely difficult, therefore please verify if the book is really needed and for what purpose.' Should one ask the housing administration for a certificate if one has children already?"

● **Kolkhoz Idyll in Lithuania.** — "I will soon be sixty, I have arthritis, and there are times when I can-

not leave my bed for long hours or even weeks. Yet, whenever I am able to move a bit, I always go to the kolkhoz to work in the brigade of Adomiškiai as far as my strength permits... I have to work because my husband, who is 66, is an invalid and has tuberculosis and is unable to work... My husband often reads to me from your newspaper that in other kolkhozes the management helps the old people a great deal. But since the management of our kolkhoz does not help out the aged people the least bit, so I must live with my husband from a patch of land and one cow." Tiesa, Vilnius, May 21, 1958.

● **Original Price of Pork is \$2.50 per Pound.** — In a Radio Vilnius broadcast on June 10, 1958, the director of the sovkhos šešuočiai said that the original cost of preparing 100 pounds of pork was 1020 rubles and that efforts are being made now to reduce that price to 850-900 rubles. According to the official exchange rate, the original cost of one pound of pork in this sovkhos is as high as \$2.50.

● **The Official Soviet Image of the United States.** — "A gloomy throng of jobless workers moves along the streets of New York, Chicago, Washington and other cities... Workers who are active only two or three days a week are watching this throng with eyes full of terror... On the one side, millions of exhausted workers worn out by joblessness, on the other, the so-called elite, a handful of big capitalists and industrialists who dispose of millions and billions and who oppress the people." Tiesa, Vilnius, June, 8, 1958.

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Ivairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

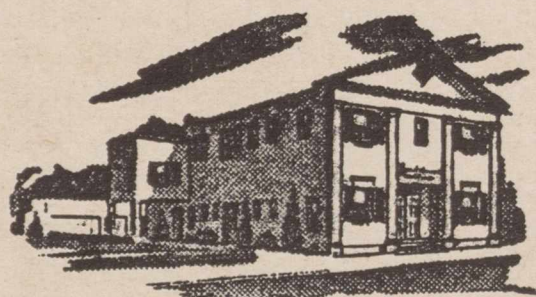
Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkėse lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andriulio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

MICHIGAN FARM CHEESE

Dairy, Inc.

FOUNTAIN MICH.

John Andrulis,
President

Angie Andrulis,
Vice-President

Telephone: Fountain 2301

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški

sūriai.

Užsisakykite, tada patys įsitikinsite
Taip pat gaminam didelius sūrius
subuvimams ir kit. progoms pagal užsakymą.

JONAS JURGILAS, M.D.

10718 White Oak Ave.
(kampus Chatsworth Blvd.)
GRANADA HILLS, Calif.

Ofiso telefonas: EMpire 3-5909
Namų telefonas: EMpire 3-5707

PRIĖMIMO VALANDOS:

Kasdien — 10—12 priešpiet ir 2—8 val. vakaro;
šeštadieniais — 10—12 priešpiet ir 2—4 p.p.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD, Calif

New Telephone: NOrmandy 5-3351

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Rev. Dr. Juozas Prunskis, Chicago, Ill., one of the Editors of Lithuanian daily, "Draugas", is touring European, Asian and African countries as a correspondent of the above daily newspaper.

● Vytautas Pigaga of Worcester, Mass., is a candidate for the Legislature of the State Massachusetts.

● J. J. Visockis, Calif., is Editor and Publisher of the **Hollywood Talent Scout**, a monthly publication. J. J. Visockis is also an actor; from time to time he has parts in various motion pictures.

ANTHONY RUDIS, Chicago, Ill., National President of the Lithuanian R. C. Federation of America and a very active member of more than a dozen various Lithuanian-American patriotic organizations, is a candidate for a Member of the U. S. Congress from the 3rd Congressional District of Illinois. Needless to say that all Lithuanian-Americans in that district will vote for Anthony Rudis and will urge their friends to do the same.

Antanas RUDIE, Chicago, Ill., Lietuvių R. Katalikų Federacijos Centro Valdybos pirmininkas ir labai aktyviai besireiškias visoje eilėje kt. liet. organizacijų, kandidatuoja lapkričio mėn. rinkimuose į JAV-bių Kongresą kaip Atstovų Rūmų narys. Be abejo, jo distrikte gyveną lietuviai šimtu procentų pasisakys už Antano Rudžio kandidatūrą.

● **A Congress of the Church in Oppression** (Kirche in Not) was held on July 31—August 4, 1958, in Koenigstein in W. Germany. Delegates from over 30 nations attended at this conference; Lithuanians were represented at this convention.

● **Alfonas Mikulskis** of Cleveland, Ohio, conductor of the famed Čiurlionis Ensemble of Cleveland, has received recently some fine publicity in **The Cleveland News**. A very fine write-up, headed "Freedom-Loving Musician Guides Lithuanian Choir", written by Sigrid Arne, has appeared in the August 16, 1958, issue.

— **Prof. Dr. C. Alminas**, Santa Monica, Calif. who teaches German at Loyola University in Los Angeles, Calif., is on a research project in Europe; while in Europe, he will teach some German courses at Goettingen University in West Germany.

SENATOR BILL KNOWLAND (center), the principal speaker at this year's California Lithuanian Day, which was sponsored by St. Casimir's Lithuanian Catholic church in Los Angeles and held on Sunday, Sept. 7, 1958, at the Los Angeles Breakfast Club, accepts a Lithuanian doll from representatives of Lithuanian-American community in Southern California as token of appreciation for his great service to the Lithuanian-Americans. Senator and Mrs. Bill Knowland have a collection of dolls in national costumes from many nations of the world. — Pictured from l. to r.: Mis Onutė Sumantas; Miss Rita Medziukas; Sen. Bill Knowland; Rev. John Kučingis, pastor of St. Casimir's Lith. Catholic Church; Leonard Valiukas, Chairman — The Lithuanian-American Committee of California for Knowland for Governor.

SEN. BILL KNOWLAND, kuris tradicinėje Kalifornijos Lietuvių Dienoje pasakė pagrindinę kalbą, priima priima Kalifornijos lietuvių respublikonų dovaną — lėlę. Senatorius Knowland ir jo žmona Helen turi įvairių tautų lėlių rinkinį, kurį dabar papildys lietuviškąja lėle. — Los Angeles šv. Kazimiero parapijos rengiamoji Lietuvių Diena ir šiais metais praėjo su dideliu pasisekimu: buvo daug vietos ir apylinkių lietuvių, muz. Budriūno vedamas choras gerai atliko keletą dainų, stipriai pasirodė viešnia solistė A. Stempužienė.

DANIEL J. FLOOD, Member of the U. S. Congress from Pennsylvania, center, has received The Knights of Lithuania Award Medal for his great service in behalf of suffering Lithuania under the Russian Communist yoke; he is pictured with the K. of L. functionaries during the K. of L. national convention in August in Philadelphia, Penn., Walter Chinik, left; and Rev. John C. Jutt-Jutkevičius.

KONG. NARYS DANIEL J. FLOOD apdovanotas šių metų Lietuvos Vyčių teikiamų medaliu už pasidarbavimą Lietuvos reikalui.

PIVARONAS BAKERIES

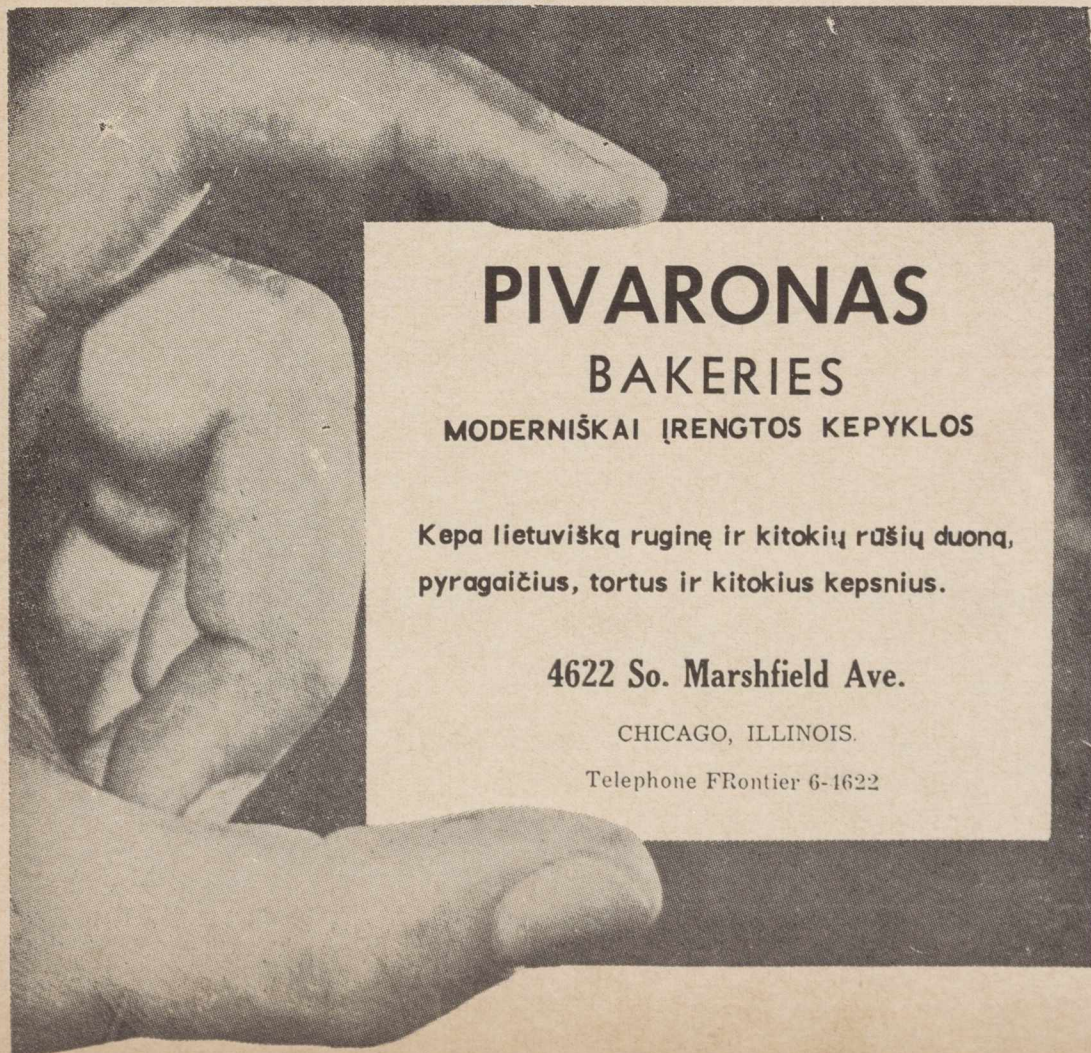
MODERNIŠKAI ĮRENGTOS KEPYKLOS

Kepa lietuvišką ruginę ir kitokių rūšių duoną,
pyragaičius, tortus ir kitokius kepsnius.

4622 So. Marshfield Ave.

CHICAGO, ILLINOIS.

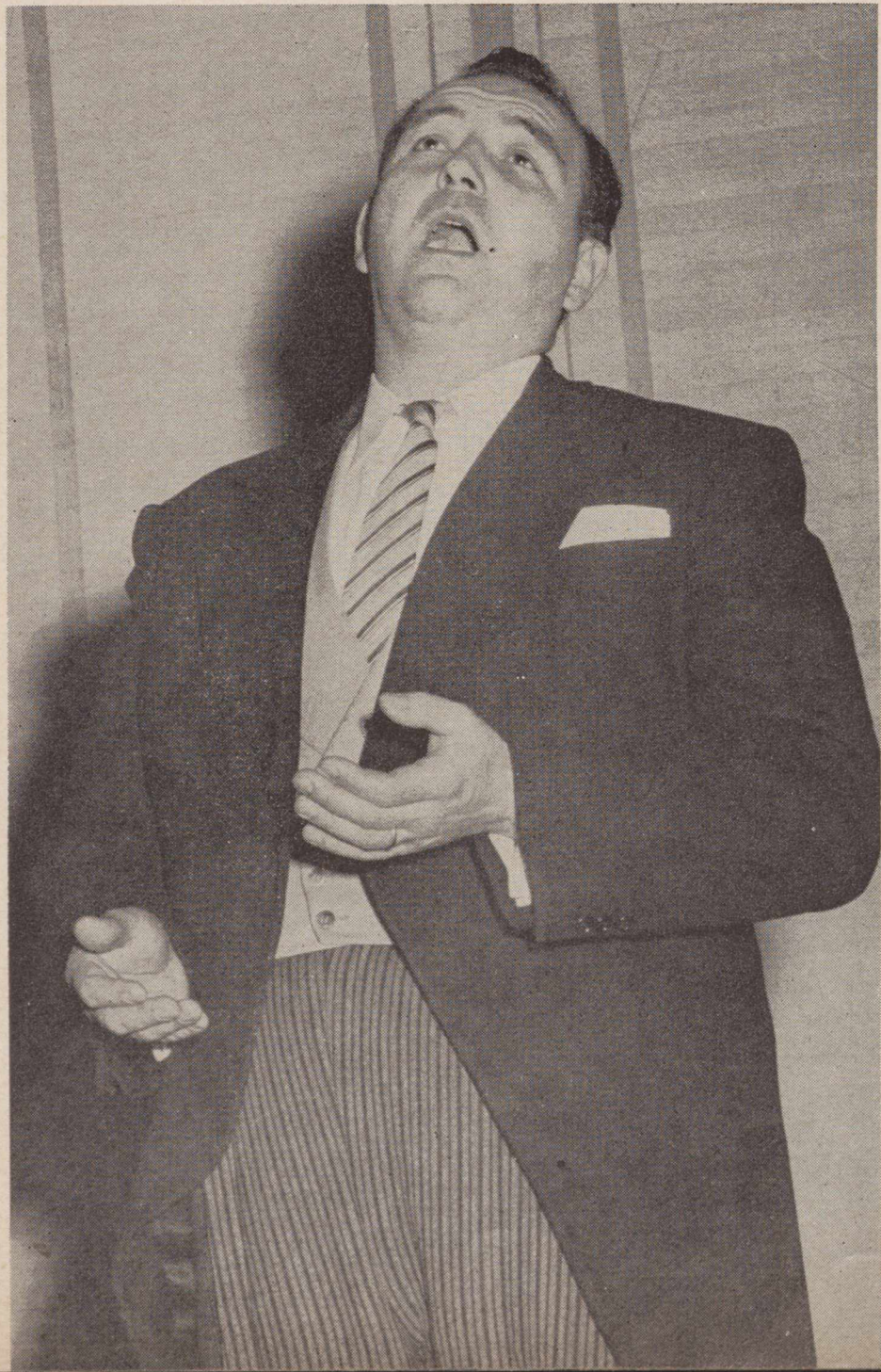
Telephone FRontier 6-4622

STASYS BARANAUSKAS-BARAS, rugp. 23 d. metiniame Chicago Tribune laikraščio muzikos festivalyje laimėjęs geriausio metų vyro dainininko (tenoro ir boso) titulą ir 72.000 klausytojų Soldier Field stadione ovacijas.....

STASYS BARAS (Baranauskas) of Chicago, Ill., the celebrated Lithuanian-American tenor, won the first prize in the male vocalist group before an audience of 72,000 people in the annual contest sponsored by the "Chicago Tribune"; the contest was held in the Soldier Field Stadium in Chicago, Ill.

PRUDENCIJA BIČKIENĖ (dešinė) operoje "Tosca" Milane, 1958, rugp. 13 d. Kairėje — baritonas G. Gardner, amerikietis. Nuotrauka daryta vaidinimo metu.

MRs. PRUDENCIJA BIČKIENĖ of Chicago, Ill., the famed Lithuanian-American soloist, as Tosca in the opera Tosca on August 13, 1958, in Milan, Italy. Left baritone G. Gardner.

AUKSO BALSAI

PRUDECIJA BIČKIENĖ, sopranas, šį pavasarį buvo išvykusi į Italiją, Milaną, kartu su kitais 7 JV solistais, laimėjusi "American Auditions" stipendiją. Italijoje solistė Bičkienė dainavimo studijas gillino pas prof. Benvenuti, maestro Cervi Caroli, Ruff ir Confaloniieri. Jai teko parengti pagrindinę rolę operoje "Tosca". Po premjeros apie solistę rašė Milano ir kt. laikraščiai, kad "visi trys amerikiečių balsai puikūs, o ypač P. Bičkienės; smulkmeniškai, muzikaliai paruošti." Vienas laikraštis "Toscos" recenzijai davė tokią antraštę: AMERIKIEČIŲ TOSCA—AUKSO BALSAI.

STASYS BARANAUSKAS, amerikiečių spaudoje skelbiamas sutrumpintai — Baras, yra pirmasis lietuvis daininkas, 29 metų Chicago Tribune muzikos festivalių istorijoje laimėjęs pirmąją vietą. Solistui Barui teko rungtis su italų dainininku, kuriam ir populiarioji italų daina "Sugrįžk į Sorento" ir ariją iš Aidos galėjo būti artimesni dalykai ir lengviau atliekami. Tačiau balso galingumas ir vokalinis atlikimo tobulumas atnešė vienbalsį jury komisijos pripažinimą mūsų dainininkui.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS.

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
Šeštadieniais-Saturdays 8:45—9:15 A. M.
KBLA Radijo Stotis 1590 kc.
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa
WCSS — 1490 kilc.
Sekmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Oišauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Baltimore, Md.

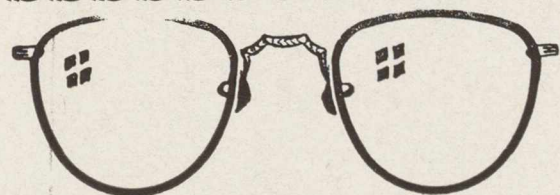
"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių rytais 10:15—11:00
WAYE — 860 Kilocycles
Sios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

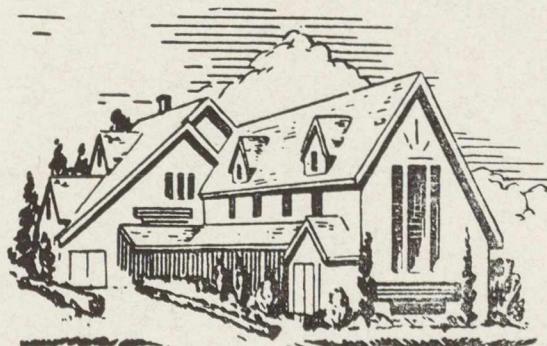
LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
WKOX, banga 1190, Framington, Mass.
Sekmadieniais nuo 8 val. iki 9 val. rytą
P. VIŠČINIS, programos vedėjas
47 Banks St., Brockton 18, Mass.
Telef. JU 6-7209
LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje,
veikianti nuo 1934 m. balandžio mėn.
Boston, Mass — WLYN - 1360
Sekmadieniais 2:30 iki 3:00 val. po pietų
Muzika, dainos ir Magdutes pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 80489

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
Tėviškos Garsų programą transliuoja
kiekvieną penktadienį 7: —7:30 v. v.
per W D O K stotį banga 1260
Programos vedėjas — Juozas Stempušis
506 E. 118th St., Cleveland 8, Ohio

EYES EXAMINED GLASSES FITTED
DR. MICHAEL HOLLINGER
Optometrist
329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namai
935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Chicago, Ill.

SOPHIE BARCUS RADIO VALANDOS
Iš stoties WGES 1390 kiloc. kas dieną pirmadienį iki
šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 rytą ir kas pirmadienį
nuo 7 iki 8 val. vakaro.
Sekmadienį iš Radijo stoties WOPA 1490 kc. ir FM
102-3 MC nuo 8:30 iki 9:30 rytą.
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Illinois

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072
LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sekmadieniais 1:00 — 1:30 p. p.
Direktorius Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224
"Lithuanian Voice"
(Iš Inkster, Mich) — WCHB — Banga: 1440
Sekmadieniais 8:30 — 9:30 a. m. (rytą)
Programos vedėjas J. Kriščiūnas,
803 N. Crawford, Detroit, Mich. Telef. VI 1-5724

Hartford, Conn.

"Tėvynės Garsai"
Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 kilc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 val. p. p.
Programos vedėjas — Vl. Plečkaitis.
439 Stanley St., New Britain, Conn.
Telef.: BA. 5-0994

Madrid, Espana

LIETUVIŲ RADIJAS
Paseo del General Primo de Rivera 25
Transliuojama kasdien
nuo 21 val. 30 minučių iki 21 val. 45 min. Lietuvos laiku,
31, 32, 42 ir 49 metrų bangomis.

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdime kiekvieną šeštadienį, 4:00—5:00 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Susilaukiant redaguojama redakcinis kolektyvas. Bendruo-
menės Baiso reikalais rašyti: A. Gaigalui, 335 Titan St.
Philadelphia 47, Penna.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.
Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"

WAMO — 860 on your dial
Pittsburgh's Country and Western Music Station
Producer and Announcer: Frank J. Saldukas
5915 Elwood St., Pittsburgh 32, Pa.
Assistant: George Žilinskas.

Roma — Italija

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21,10;
vid. Europos laiku — 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione Appia 158, kasdien trumpomis bangomis

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programos transliuojamos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 val. ryto
Klubo valdyba:
Garbės pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St
Pirm. P. Armonas, 75 Clairmount St., Rochester 21. N Y
Vice-pirm. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.
Iždininkas Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Sekretorius R. Kiršteinis, 682 Hudson Ave.
Narys Br. Krokys, 10 Dudley St.
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai:
A. Cieminis, Alf. Dziakonas, St. Ilgūnas, D. Jodelyte

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"
Lietuviškos Muzikos Valandėlė
Radio Difurosa 19 ir 49 m. bangomis
Sekmadieniais 10:15—11:00 Rio de Janeiro laiku
Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas
Sao Paulo — Brasil, Caixa Postal 403
Ši valandėlė yra girdima visose Amerikose

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai
CKFH — 1400 banga — Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 12 val. iki 1:00 po pietų
Programos ved. J. R. Simanavičius, 132 Havenlock St.,
Toronto, Ont., Telef.: LE 4-1274

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays — 6:30 to 7:30 P. M.
Director Mrs. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 2, Conn.
Nauja Lietuvių Radijo programa
Klausykite kiekvieną penktadienio vakarą nuo 7:15 p.m.
iki 8:00 p.m. Programa perduodama iš radijo stoties
WWCO Waterbury mieste, 1240 kilocycles.
John D. Adams-Adomaitis,
Programos vedėjas ir direktorius,
27 Congress Avenue, Waterbury, Conn.
Telefonas: PLAZA 3-2787

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS
kas dieną pusės valandos programa Lietuvos laiku
girdima 19 val. 30 minučių trumposiomis
11, 13, 16, 19 ir 31 mtr. bangomis.
New Yorko laiku — 11,30 val., Melbourne — 2,30 ryto,
Buenos Aires — 1,30 p.p., Los Angeles — 8,30 ryto.
Programa kartojama Lietuvos laiku:
vidurnaktį — 24 val. — 25 ir 31 mtr. bangomis;
rytą — 7 val. 15 min. — 25 ir 31 metro bangomis.
15 val. — 11, 13, 16 ir 19 mtr. bangomis.
N. Y. 4 val. p.p., Melb. 7 val ryto, B. A. 6 val. p.p.;
R. Y. — 11,15 vakare, Melb. — 2,15 p.p., Buenos Aires
— 1,15 val. naktį.
N. Y. 7 val. ryto, Melb. 10 val. vak. B. A. 9 val. ryto.
Los Angeles 1 val. p.p.

VATIKANAS

Pakeistos Vatikano Radijo lietuviškų programų laikas:
Programa transliuojama 8 kartus savaitėje:
Sekmadienų rytais — 10:30 — 11:00 Lietuvos laiku,
kiekvieną vakarą 20:15—20:30 Lietuvos laiku.
Bangos: 31 — 25 — 19 ir 196 metrų.
Adresas:
Secione Litvana, Stazione radio, Citta del Vaticano.

GREGG'S MOTOR HOTEL

C. LUKSIS, Owner
Phone: EX 4-2986
3020 Wilshire Blvd.
SANTA MONICA, CALIF.
Phone, Wire or Write for Reservations
Close to
Beach—Westwood—Beverly Hills & Hollywood

LIETUVIŲ
DIENOS

LITHUANIAN BOOKSTAND at the World Lithuanian Congress, New York, N. Y.